

LISTY
GENEALOGICKÉ A HERALDICKE
SPOLEČNOSTI V PRAZE

ACTA
GENEALOGICA AC HERALDICA

Sešit 7.

Březen 1975

NEZNÁMÝ CECHOVNÍ ZNAK BRNĚNSKÝCH CÍNAŘŮ

A. B. Král

Evropská odborná literatura o heraldice se většinou jen na okraji stanovení rozsahu pojmu nauky o znacích zmíňuje také o znacích cechů, udělených i osvojených. Nezabývá se jejich zákonitostmi, jen uvádí poměrnou samostatnost cechů jednotlivých profesí i míst ve volbě svého znamení, které však určitou, více méně ustálenou formou vyjadřuje pojem řemesla či jeho vztahu k určitém historickým událostem či osobnostem. Celá řada cechovních emblémů, at už řemesel potravinářských (rezníci, pekaři), či jiných (kožešníci, malíři, zedníci a j.) jsou obecně známa. Znalost cechovních emblémů řemesel však nesporně rozšíří neznámý a nepublikovaný osvojený znak brněnského spojeného cechu zvonařů, lijcí dělových hlavní a zvonařů, který je uložen v Městském museu v Brně (inv. čís. D 77). Znak je součástí upomínkového závesného štítku, připomínajícího zřejmě rok vyúčení této řemeslů. Spojení cechů kovoliteckých, např. zvonařů a cínařů, případně i výrobců dělových hlavní je dobré známo z dějin českého cínařství, i když na př. vyúčený zvonař a cínař věnoval se jako samostatný mistr jen cínařství nebo naopak. Jiní cínaři vyráběli dělové hlavny, lili cínové vodovodní trubky a pod. Společná výrobní technika je vřadila do téhož cechovního spojení.

Brněnský cínový upomínkový závesný štít z r. 1810 kromě legendy, reprodukuje neznámý osvojený znak uvedených řemesel. Závesný štít je oválného tvaru, prořezávaný. Horní polovice má na obvodu "mluvicí" pásku s vyrytou legendou: Fridrich Wilcke von Zerbst, Alois Danzl von Wien, Johann Wenisch von Brünn, Anton Hirsche von Brünn, Johann Lang von Brünn. V pětině celého štítku jsou po obou stranách naletovány jako závesy dvě paže utaté až po rameno v brnění s plechovnicí, které v pěsti svírají závesný řetízek. Hlavní výzdobou upomínkového štítku je cechovní znak již zmíněných kovoliteckých řemesel a to dělová hlaven, zvon a cínová holba.

Znakový štít je pozdně barokního tvaru (nekartušový) s mluvicím symbolem cechu, jejichž umělé obecné figury jsou řazeny svisle - dělová hlaven, zvon a na heraldicky levé straně jsou provázeny cínovou holbou. Pole jsou vyříznutá (a tím bez naznačení barev) zůstávají figury (bez vyjádření barevnosti). Mřížková helma otevřená s monile je prořezána v hledi, přikryvadla pozdně barokního typu jsou vyryta do cínové podkladové plochy. Mezi nimi je vyryto: Brünn, den 18ten März 1810. Rovněž vyrytím je naznačena heraldická koruna, v poněkud nejasné rytmě zdůrazňující čelenku potlačující rytmus listoví. Navíc je na helmě zřetelná rytnina hradebního cimbuří. Klenot činí dva bůvolí rohy postrkané vždy 7 praporci a výrazná nádoba (zřejmě cínová) antikizujícího tvaru protáhlé amphory s rovnými nezatočenými držadly přes vrchol nádoby spojenými řetězovým pletencem.

Znakové figury jsou nepatrne stylisované, nezachovávají proporčnost, což je z heraldického hlediska pochopitelné. Litá dělová hlaven je však vzhledově konkrétní, uzávěr odpovídá II. pol. 18. stol., zvon má vyrytým naznačenou litemou výzdobu, srdce zvona je dobové. Cínová holba je běžného tvaru válce, jehož korpus je zdoben rytmými zdvojenými ovály; tvar a nasazení ucha naznačuje včetně záhytky rovněž konec 18. století. Tento typ holby nebyl, podle dosažitelného srovnavacího materiálu, nikdy použit jako mistrovský cínařský znak.

Ze jmen uvedených v legendě jsou identifikovatelná především dvě jména brněnských cínařů, a to Antonína Hirsche a Jana Langa, kteří se trvale usadili v Brně, kde získali také měšťanství. Antonín Hirsche, nar. pravděpodobně v r. 1792 byl brněnským měšťanem od r. 1813 a zemřel r. 1846. Pracoval jako cínařský tovaryš u svého bratra Kristiána Hirsche (1776 - 1831) a po jeho smrti u synovce Františka Hirsche (1799 - 1878). Jan Lang, nar. v Brně v r. 1794, stal se r. 1815 cínařským mestrem, brněnským měšťanem r. 1817; zemřel r. 1857, rovněž v Brně. Oba byli členy rozvětvených cínařských rodin, působících v Brně i jinde. V mistrovské značce Jana Langa z r. 1825 není cínová konvice, nýbrž dvojhlavá rakouská orlice s prsním štítkem s monogramem J. L. Zbývající tři jména patří pozdějším zvonařům či výrobcům dělových hlavní; v brněnských cechovních materiálech zatím nebyla blíže identifikována. Zřejmě se však v Brně vyučili řemeslu a jako ostatní v týž den 18. března r. 1810 obdrželi výuční list.

Osvojený znak spojených litemých cechů z r. 1810 je jevem sui generis, neboť na př. žádná evropská literatura o ní cínařství nebo zvonařství neuvadí podobný znak. Výrobci závesného štítku jsou pravděpodobně bud oba cínařští tovaryši, či jeden z nich. Lze jen poukázat na dekorativnost cínových předmětů z dílny rodu Hirschů, více než na praktičnost cínových předmětů běžné potřeby, vyráběné a zachované z dílny Jana Langa.

Použitá literatura:

- Král, A. B.: Brnění cínaři (jejich seznam a značky), VVM, roč. XVIII, č. 1
 Král, A. B.: Formální vývoj cínových předmětů v Evropě, ľavar, roč. 1950/2
 Král, A. B.: O brněnském cínařství, Umění, roč. XVIII/1960, č. 4
 Král, A. B.: O významu cínařských značek, VVM, roč. XXIV, r. 1972, č. 3
 Král, V. z Dobré Vody: Heraldika, Praha, r. 1900, vyd. Storch
 Tische, Friedrich: Böhmisches Zinn u. seine Marken
 Zenger, Z. M.: Heraldika, Praha, r. 1971

O HADECHEZ PROSEČE A PELLERŠTEJNA

V. Hamar

(Památce Ivy Hadince)

Vlastní jméno Had se vyskytuje v historických písemných památkách českých na různých místech země České jednak v tomto znění, jednak v různých slovních obměnách původního tvaru. Tento přídomek Had, Hádek či některá další odvozenina vznikly patrně jako neprávě lichotivá osobní přezdívka. O tom svědčí i jaderná česká průvodce na předsádce původné strahovského tisku "Compendium theologiae veritatis", určená případnému zloději: "A ten falešnej pes a zrádec, ukrads vopatovi, hade." (Em. Hauner., Vlastnické značky praemostrátské, Praha 1940, s. 8).

Podle Palackého objevuje se přídomek Hádek již v X. až XII. století. Gebauer je uvádí ve svém Slovníku staročeském s letopočtem 1404. V roce 1417 podepisuje kňast Vondřej Had z Novoles na Královévorskou. V r. 1452 a v dalších letech žil na Krumlově vrchnostenský úředník Wolkmar z Paběnic, který od r. 1423 užíval jména Had a od r. 1476 pak příjmení Hádek. Roku 1503 se uvádí na Žatecku žijící Matěj Had.

Dne 21. 10. 1507 koupil louku u města Dvora (Králové n. Labem) jakýsi Duchek Had, jak zapsáno v trutnovských deskách zemských.

V r. 1511 žil J. Had z Přemyšlení. Do Kouřimi r. 1516 dochází dopis Jana Hada. V r. 1538 žije Matouš Had z Pukova. V Turnově zasedal r. 1526 mezi obecními radními majitel domu Pavel Hádě. V Podkrkonoší žije kolem r. 1654 několik Hadů, jejichž rodová větev se podle Tereziaňského katastru tak rozrostla, že již rodná ves Roškopov nemohla uživit, a její příslušníci ji opouštějí, aby si našli v okolí kus půdy. Vizitační komise, pracující na revizi záznamů tohoto katastru, mění příjmení Hadů na Hadinec (1757). Ze spisu, týkající se panství třeboňského v Tereziaňském katastru kraje Budějovického, je známo, že v 9 vesnicích žilo 22 poddaných jménem Hádek.

Je-li v Čechách jméno Had známo v mnohých krajích, pak tomu je podobně i v Praze. Pokud se mi podařilo zjistit, nejstarším pražským sousedem toho jména byl r. 1476 na Novém Městě pražském žijící kameník a zedník Mikuláš Had. Také v Praze se Hadové rozmnožili a ve stoletích XVI. a XVII. bylo jich již tøolik, že lze jen velmi těžko zjistit jejich vzájemné příbuzenské vztahy. Poněkud jasnější přehled získáme o pražských Hadech, když sledujeme příslušníky rodu anebo větví. V té dobì, t. j. v XVI., XVII. a XVIII. století žili v Praze:

a) Hadové,

b) Hadové z Proseče a

c) Hadové z Proseče a Pellerštejna.

Hadové první skupiny jsou v historických zápisech uváděni jako Hadové, anebo připojují ke svým jménům bližší označení, nejčastěji podle bydliště, např. Vít Had z Mostku. V mnoha případech jsou jmenováni velmi prostě, např. Václav z Mostku, t. j. Václav Had z Mostku. Na tomto Mostku, či dnešním Mostku v Praze na Starém městě objevuje se r. 1535 nový pražský tiskař Jan, mající tu svou "impressi" v domě "U hada", podle něhož byl zvaný a sám se také psal Jan Had či Jan Coluber, a hada užíval i jako svůj tiskařský signet. Byl to muž zámožný, který měl vedle svého domu "U hada" také dum "U Domažlických" dvé zahrady za sv. Pavlem. Jeho první tiskařské dílo, kterým prokázal svou dovednost a podnikatelskou odvahu, vzešlo r. 1536. Byl to český překlad velké knihy Jana Koppa z Raumentalu, Regiment zdraví. Rok po té Jan Had vytiskl Speciální lékařství o krve pouštění a roku 1538 tiskl i Nový zákon. Umíraje r. 1541, od-

kázal svým kšastem všechn svuj majetek bez dluhů a tiskárnu své manželce Kunce a své dceri Anně. Něco odkázal také svému bratru krejčímu Vítovi Hadovi z Mostku a sestře Lidmile. Patmoval i na svatohavelského kantora Jana, jemuž odporučil 10 kop. Právě tento Jan Kantor se pak stal r. 1544 druhým manželem vdovy Kunhyt a vzdav se kantorství věnoval se cele tiskárství a byl od té doby znán, i sám se tak psal podle jména domu Jan Kantor Had přesto, že nebyl s původní rodinou pokrevný příbuzný. Nevěsta se vzdala při svatbě celého jméni a vyhradila si jen právo volně nakládat 25 kopami českými.

Jan Hlad Kantor, zvaný též Jan Kantor Had, Jan Kantor u Hada, Had Kantor z Mostku, Kantor knihař se staral o vyzeněnou tiskárnu velmi pečlivě. Aby jí zvelebil, příkoupil asi roku 1545 norimberské tiskařské zařízení po universitním profesoru Janu Chocenském, který v r. 1537 po vydání Bílejovského Kroniky církevní, vytisklé Václavem Oustským v Norimberce, chtěl založit v Praze vlastní tiskárnu. Z Hadovy tiskárny vyšel r. 1545 Husův Provázeckoj pramenný. V r. 1549 získal výsadu tisknout almanach, t. j. sborník závavního a poučného obsahu, vydávaný vždy na počátku roku, kdy obvykle vycházely kalendáře východních hvězdářů. Almanach však nebyl jen astronomickým kalendářem, jeho obsah vlivem francouzské renesance měl zmíněný bohatší charakter. Prvá taková česká publikace byla vydána r. 1542 u Jana Hada Janem Stránenským pod názvem Almanach duchovní ze Starého i Nového zákona.

U Jana Hada Kantora dále vyšly: Noviny z Konstantinopole, O kometách (1556), O vinicích (1558), Nožičkův spis Proti bludům (1556), Kázání sv. Cypriána o večeři Páně (1558). Od něho jsou vytiskeny také tři graduální universitní (1572, 1574, 1576), pak dvoudílné knihy graduální: písni o chval božských, které tiskl pro náboženskou obec lomnickou (nad Popelkou) která jsou dnes v archivu Morzinském ve Vrchlabí, a Graduál boleslavský. V roce 1553 arcikněz posadil Jana Hada Kantora mezi městské konšely. V r. 1559 koupil ves Radonici a r. 1562 vinici Cihelskou.

Za své šlechetné zachování a platné služby obdržel Jan Had od Ferdinanda I. majestátu, daným na hradě Pražském v pondělí před sv. Zikmundem, t. j. 27. dubna r. 1556, pro sebe a své potomky predikát z Proseče a erb, totiž "štít na zdí rozdelený, první pravá polovice štítu červená a druhá levá strana téhož štítu modré neb lazurové barvy, v němž od spodku až do vrchu štítu přes ty dvě pole sanětý hrdlo s rozvaznými ústy a noh přední maje k pravé straně téhož štítu obrácené se vidí. Nad štítem kolčí helm, na kterémžto přikryvala nebožitko fafrnoch červené neb rubínové bílé neb stříbrné a modré nebožitko lazurové barvy z obou stran téhož štítu potažené dolu visí. Nad tím nade vším dvě křídla vorličí podle sebe stojí a každé na polí podlouhané rozdelené červenou a modrou neb lazurovou barvou se vidí". (Saalbuch: 286, fol. 59). Proč dostali Hadové šlechtický přídomek právě "z Proseče", nelze uhodnout. Zdá se však, že Jan Kantor Had přijal k svému erbu švagra své paní Vítu Hana z Mostku, snad téhož, který byl r. 1547 donucen zavázat se s pěti jinými pražskými měšťany k vystěhování ze země, anž mu byla sdělena příčina. Tento Vít Had či snad jiný, který byl bratrem zemského zesnulého Jana Had Colubera, oženil se r. 1558 s Annou, s níž měl syny Jana a Vítu a dcery Kateřinu a Dorotu. Jan oženil se r. 1578 s Apolenou z Jenštejna ovdovělou Zajistovou, z jejichž dětí Tomáše, Floriána a Salomeny si vzal Florián dne 7. května 1597 Ludmilu Kaprovou z Kapřeštejna. Ve svatební smlouvě (AP 2136: 90) pan Jan Had z Proseče na místě Floriána, syna svého slibuje, že do roka a do dne dál půl druhého sta kop míš. nevěstě panně Ludmile Kaprové z Kapřeštejna a kromě svého domu v Týně, dává hned po svatbě manželům do živnosti jejich 400 kop. míš. Když pak uzří, že Florián, syn jeho a paní Ludmila, manželka budoucí Pána Boha se bojí, rodiče své a jiné paní a přátele v poctivosti mítí a své hleděti budou, že tolíkéž a mnohem více jim ze svého statku dátí připověděl.

Jan Hlad z Proseče zesoul r. 1577 a zůstal po něm synové Vojtěch řečený Barták, Jan a Václav a dcera Anna, provdaná za Bartoloměje Kiliána Millera z Underšperka. (AP : 2136: 162; 2006; 2005; 2230). Tiskárnu dostal syn Václav, který v domě "U hada" tiskl až do své smrti r. 1581. Vedla-li pak tiskárnu jeho dosud žijící matka Kunika či pozůstalá vdova Kateřina Himpervová (zemřela 1585, po druhé provdána za Jana Kobiše z Bítýšky), nevíme. Kunika učinila r. 1585 poslední pořízení ve smyslu na všechny strany dobrém a přáteleckém. Impresi, která "několik set kop stojí", dostal s domem na Novém Městě v Hudebicích její vnuk Václav. (Archiv hl. města Prahy = AP : IV : 8979, 2136, 2006, 2142 : 13, 58 : 143; 2143 : 58; 230 : 111; 2112 : 196, 196; 205 : 88). Tímto Václavem a jeho sourozenci Kateřinou a Vitem končí tato rodová větev v pražských pamětech. Ve svatební smlouvě Václava Hada z r. 1663 A (AP 2136, fol. 42) se píše, že "Vít obnáší Václavovou manželku Annu 100 kopami gr. čes. a to do dne a do roka po dni pak a po roce, dá-li jim pan Bůh spolu dítky, tedy on Vít dal by dítkám, které by s manželkou splodil, zaopatřit z tohoto statku vedle své vůle..."

Druhý ze synů Jana Kantora Hana, rovněž Jan, sedal v městské radě staroměstské, byl konšelem i purkmistrem. Od r. 1593 se psal Jan Had z Proseče a jeho sestra Anna Jirnáčka, jak psáno 20. VII. 1630 v deskách zemských, na sněmu slíbil rektorovi, děkanům, mistrům, bakalářům a studentům úroky ze vsi Zelenče s dvorem poplužním a ze všeho příslušenství.

Z manželky Mandalénky měl čtyři dcery, Prudencií, Marii Annu, která se provdala za rytíře Jana Skalského z Dubu, Lidmilu, provdanou za Kořenského z Terešova, a Salomenu. O poslední Tomášové sestře jsme se dočetli pouze ve Sborníku příspěvků k dějinám hl. m. Prahy (IX:144), jinak zmínky o ní v jiných zvl. dědictvích spisech není. Jediný jeho syn Tomáš dne 13. VI. 1517 pojal za manželku Markétu Skalskou z Dubu, s níž měl syna Jana Tomáše. Tento rodinný kruh velmi těžce postihly pobělohorské události. V době třicetileté války Pavel (2. 1. 1621) a Tomáš Hadovi (13. II. 1621) byli jmenováni komisáři: Pavel doprovází jízdou lid náležející k dělostřelectvu na cestě z Prahy na Mělník a stará se o ubytování jízdy ve městě a okolních vesnicích na rozkaz generálmajora Tillyho a Tomáš provází 15 kornet jízdy. Plnění těchto úkolů bylo honorováno. Města Pražská se účastnila vzpoury 24. V. 1618: připojila se k povstalcům stavům podobojí, schválila mezi jiným zavření krále Ferdinanda II. a zvolení Friedericha Falckého za krále českého. Po bitvě bělohorské však měšťané skladali sličové čestenství Ferdinandovi a byli přesto odevzdáni císařským rychtářům. Podle nařízení krále, místodržícího knížete Lichtenštejna z 23. II. 1624 měl každý občan města Pražského, který se účastnil vzpoury, složit určitý obnos ze svého jméni jako pokutu komoře české. Mezi 36 katolíků a 18 nekatolíků byla pokuta předepsána též katolíkům Felixovi a Pavlovi Hadovým 866 kop a 30 gr. mís.

Tomášův švagr Jan Skalský z Dubu byl odsouzen ke ztrátě jedné třetiny jmění, a on sám byl dne 26. května 1623 odsouzen k manství, protože osobně táhl do Moravy a Rakouska a za vlády Friedericha Falckého vykonával při soudu purkrabském funkci předsedícího, avšak statek Jirny (okres Brandýs n. L.) podřízel v dědictví. Teprve po jeho smrti r. 1622 Jirny, Zelenče a pražské vinice Velký a Malý ráj byly zabaveny dědicům jeho. Když totiž zemřel, jeho sestry podle kštafu svého otce Jana z r. 1611 Jirny dědily, avšak statek i se svršky byl jim r. 1625 od královské komory odňat i se statkem Zelenčem, na který Tomáš lénem nepřijal, a odhadnutý na 26.020 kop 51 gr. mís. byly postoupeny zástavou jiným. Současně byly zabaveny též vinice Velký a Malý ráj i s lisem ležícími za Oujezdskou branou, ažkoli Tomáš tyto vinice r. 1614 odevzdal své manželce Markétě na srážku jejího věna, a císařská resoluce z 5. V. 1626 jí vinice přiznala, statek pak 4000 kop mís., jakž i 500 kop mís. na pohřeb manželův, ale ještě r. 1630 nebyly tyto její pohledávky revizní komisi vyřízeny.

Po smrti Tomáše jeho vdova Markéta se vdala podruhé za emigranta Jindřicha Myslíka z Hyršova, jemuž povila syna Bartoloměje. (AP: C 215; C 1' 1 + H 27 : 133). Spolu s Prudencií, Lidmilou Kofenskou a Marií Annou Skalskou žila pak ve Freiburku v Sasku.

Třetí větev Hadů z Proseče žila začíná od Kantorova syna Vojtěcha, jinak Bartáka, který zemřel po r. 1600. S manželkami Ludmilou Krystyánovou z Koldína (svatba 1595) a Salomenou (zemřela 12. VIII. 1611) měl pravděpodobně syny Pavla Vojtěcha (I), Vojtěcha Václava (II), Vojtěcha Augustina (III), Felixe Václava (IV) a Jana (zemřel kolem 1651, od 29. VIII. ženat s Dorotou Spitzbergovou) a dceru Annou Kateřinu Barbaru (provdaná za Jindřicha Jana Karla Krocína).

I. Pavel Vojtěch Had z Proseče byl dvakrát ženat. Poprvé od 19. VII. 1638 s Annou Špechovou a potom s Annou Františkou Leinhovozovou z Břevnova.

II. Vojtěch Václav Had z Proseče se v prvém manželství dne 9. 8. 1630 oženil se služebnicí a nákladnicí Alžbětou, vdovou po Michalu Pěčkovi Smrkickém z Radostic, která měla dcery Veroniku, prov. Urbachovou a Kateřinu, prov. Rungovou. Druhou jeho manželkou byla Ludmila Janotová z Vrbna ovdovělá Waldhauserová. Z těchto manželství vzešly děti:

Pavel Tomáš	1632 - 14. VIII. 1680
Alžběta Anna	1638 - 1694 (prov. Hungárová)
Václav Felix	3. IX. 1639 - ?
Karel Duchoslav	3. V. 1640 - ?
Václav	15. VII. 1641 - ?
Daniel	24. VII. 1642 - ?
Daniel Jindřich	5. VI. 1643 - ?

Vojtěch Václav	6. III. 1644 - ?
Katerína	1667 - 1713 (prov. Venceliusová)
Vojtěch - Augustin ml.	? - 1661
Lidmila Anna	? \ prov. Petráčková z Vokouštejna)
Markéta	?
Vojtěch ml.	?
Veronika	?
Václav Augustin	?
Felix Ignát(páter Bernardus)	?

Vojtěch Václav Had z Proseče, měšťan staroměstský, byl radním (1648), i desetisoudcem (1630) a hejtmanem 1 praporu pěšího lidu pražského:

Vlastnil řadu pražských domů: Baštu se šenkiem v Hradební ulici dědil po otci, ke které r. 1649 příkoupil i sousední zbořeníště domu U hrnčířů. V r. 1628 koupil dům U Abrahamu. V Týnské ulici měl dům U Jandu. R. 1647 prodal dům v Zlaté štíky, zděděný také po otci. Již dříve vlastnil dům Sádlovský s hospodou čp. 839. Jeho dům U porybnych se šenkiem zdědila po něm dcera Katerína, manželka Řehoře Venceliuse Menzla z Bochova. Od r. 1628 mu patřil dům v osadě sv. Martina U fortiny.

Byl také věřitelem obce Pražské. Půjčil jí r. 1639 875 zlatých. Na úročích a jistinu dostal v r. 1643 - 1662: 347 zlatých. Nebylo s ním dále jednáno, ale 10. 1. 1663 z pohledávky 437 zl. slevil 237 zl. a všechny dosavadní úroky ve výši 478 zl.

V chrámu Týnském má náhrobek z r. 1640, který byl vyňat z pohřebního sklínku, zajištěného jeho manželkou, býv. vd. Pěškovou 17. III. 1637 a dotovaný 12. II. 1644. Je připevněn na zed pod orátoří vybudované jeho synem Tomášem Pavlem (v řadě pěti náhrobků druhý zprava) Má nápis: Od 1640 urozený p. Vojtěch Václav starší Had z Proseče, měšťan, rada a hejtman nad 1 praporcem pěchoty ŠMP toto pohřební místo pro památku předkům i budoucím svých udělati dal. Proste za ně Pána Boha".
(AP: 2179:135, 246, 66, 39, 66, 42; 1579; IV:9932; 9848; 9932; 2006:122; 2009;154, 198; 2010:135, 418; 1235:4, 18; 1969:430; 2019:47; 2007:249, 291; 2016:329; 2014:269; 2015:98, 102, 200; 2018:18; Lustra Tn: 1637

Z jeho synu Pavel Tomáš Had z Proseče, který se narodil r. 1632, zemřel morem dne 14. 8. 1680.

Oženil se s Františkou Annou roz. Terentinovou z Trauenfeldu a měl s ní děti Barborku Františku (nar. 2. III. 1657), Marii Eleonoru (nar. 26. II. 1658) a Antonína Václava (nar. 1659).

V r. 1658 byl starším nákladníkem a náležel mu v Týnské ulici dům U kamenného zvonu (čp. 605'1) .

Byl velkým dobrodincem chrámu Blahoslavené Panny Marie před Týnem, o čemž svědčí jeho křast z 14. 8. 1680, podle kterého se stává tento kostel universálním dědicem jeho majetku. Pamatoval však i na bratra Felixe Ignáce (vinicí Sionem), na sestru Alžbětu a jejího syna Karla Hungara, na svou macechu Ludmilu, býv. vd. Waldhauserovou a její dceru Eleonoru. V křastě však není zmínky o jeho vlastních třech dětech.

Ze svého domu dal vystavět přes Týnskou uličku k severní věži Týnského chrámu chodbu k orátoři, kterou též vybudoval. Nedaleko oratoře poblíž rodinného pohřebního sklípku, ve kterém spočinul, dal zřídit oltář a vyzdobit jej obrazem sv. Vojtěcha od K. Škréty. Pod obrazem je zlacený nápis: "Sv. Vojtěchu patronu Českému postaven 1648 od pana Pavla Hada z Proseče."

Pod orátoří je zavěšena pamětní deska, na které je latinský zápis o jeho velkých zásluhách o chrám. Když totiž blesk zapálil krov, strop se zřítil a poničil mnoho oltářů. Pavel Tomáš dal svým nákladem obnovit klenutí a zřídit nové oltáře.

Také Pavel Tomáš byl věřitelem obce Pražské. Zachoval se podobně jako jeho otec: slevil všechny úroky, byly sjednány splátky po 50 zlatých a dá se soudit, že i zbytek jistiny byl nakopec sleven.

(AP : 2265:498; 2023:104, 221-222; 2180:89. Platý z vinic 1680; HŠ N 1 : 40, 41, 42, Tn: F : 69, Tn i 6; F Tn:1679).

III. Vojtěch Augustin Had z Proseče se dne 27. X. 1645 oženil s Annou, vdovou po železníkovi Šimonu Hubnerovi z Engelšperka, a podruhé dne 27. III. 1653 s Lidmilou Bohumilou, dcerou Jana st. Petráčka z Vokounštejna a jeho manželky Barbory z Olivové hory. Narodili se mu

dva synové, Vojtěch a Jan, a oba se stali řádovými bratry Tj.

Byl služebník, nákladník a sládek. Přicházíval od r. 1630 mezi starší nákladníky, v letech 1628 - 1631 je uváděn v počtu desetisoučců a v letech 1643 - 1661 (t. j. do své smrti) byl radním Starého města pražského. Míval též účast při jednáních jak na sněmích, tak i jiných veřejných.

Vlastnil mnoho pražských domů: domy Posthumovský, U Mouchů, U Železníků, U Abrahamů, U zlatého okouna, sedm kusů polí, dům v Dlouhé ulici, koupený od exulanta J. M. Bezděckého z Bezděčí hory, dům U Lemonů. Vlastnil i vinice. Říká se, že koupil nárožníku U Lemounů roku 1628 za 2 500 zl. dal asi jméno nynější Perlové ulici.

Za svou udatnost a chrabrost, prokázanou v letech 1639, 1641 a 1648 za švédského obležení Prahy, kdy nejprve jako praporečník, potom jako hejtman jednoho praporu městského lidu pěšího statečně hájil brány Mosteckou, Horskou a též Konskou, i za zachovanou věrnost potvrdil mu císař Ferdinand III. majestátom, vydaným v Prešpurce 20. října 1649 jeho starobylý stav vladický, polepšil jeho erb, rozšířil predikát na "z Proseče a Pellersteina" a dovolil mu pečít červeným voskem (Saalbuch 32 b, 923 - 929).

Jeho polepšený erb měl ".... Štíť na tří díly rozdelený, jehožto díl spodní modré neb lazurové, prostřední červené neb rubínové a hořejší žluté neb zlaté barvy. V té měž dolejším dílu za na zdi městské rozšířené dva granáty neb koule vohnivé se spatřují, v druhém pak polí v prostředí jako v nějakém malem štítku polovičná saně od hlavy až po kyče s rozzařenými ústy s předními nohami na nichž pazourky mají, k pravé straně vzhůru obrácená se vidí, proti níž z přední i zadní strany lev bílé neb stříbrné barvy pod zlatou korunou na zadních nohách stojící a přední má vzhůru rozpřaté s vyplazitým červeným jazykem a vyzdvíženým dvojnásobným ocasem zuřivě patřice, ten po levé straně v právě a druhý po právě straně v levé v tlapě okrouhlou kouli držíce a touž na tu sani jako k uhození napřahuje.

V hořejším pak, a to třetím polí o dvou hlavách k letu rozkrídlený vorel své přirozené červené barvy mají na jedné i druhé hlavě korunu a na prsích zelený bobkový věnec v němž litera F s třemi zl. tými štrychy, kteréž jméno naše Ferdinandus Tertius vyznamenává. Nad štítem otevřený turnyňský rytířský helm a okolo něho safrnochý nebo ližito přikryvadla po levé straně bílé neb stříbrné a červené neb rubínové a po právě žluté neb zlaté a černé neb uhelné barvy s obou stran dolů potažené visí. Nad tím nade vším koruna zlatá královská z níž právě vprostřed ruka pravá mužská zbrojná partazanu vzhůru držící vyniká, vedle níž z jedné i druhé strany křídlo vorličí, a to po levé bílé neb stříbrné a červené neb rubínové a zaseto po právě žluté neb zlaté a černé neb uhelné barvy podlouhovitě rozdelené stojíce." Také v tomto případě měli právo užívat rozšířeného predikátu a polepšeného erbu všichni příslušníci rodiny.

Jako jeho sourozenci, tak i Vojtěch mladší Augustin Had z Proseče a Pellersteina byl pochován ve zvláštním sklipku ve chrámu P. Marie před Týmem. Sklipkem nyní kryje jen deska vroubená znamením hadu. (AP = IV:9848, 10648, 8168; 2179:135; 2180; 2023:1-3; Berní rula 1654 : II. a III.)

IV. Felix Václav Had z Proseče (zemřel 1668) byl dvakrát ženat, poprvé od 24. X. 1638 s Annou Pichlovou z Pichelbergu ovdovělou Kohoutovou z Bočberka, s níž měl syny Felixe Václava mladšího Štěstného (3. IX. 1639 až 14. XI. 1712) a Daniela Jindřicha (nar. 5. VI. 1643). Ve druhém manželství pojal Kateřinu Pilátovou z Jenštejna ovdovělou Kaprovou. Je znám jako perkmistr, v červnu r. 1642 mu bylo uloženo dokončit rozestavěný hradby před Strahovem a zajistit tyto práce opevnovací pomocí nejméně 1000 vinařů a nádeníků. Pracovní úkol stanovil hrabě Colloredo. Nebyl však spokojen, neboť úkol byl plněn špatně, a tak nový rozkaz uložil Hadovi vysílat polovinu všech pražských vinařů na opevnění před Píseckou branou. Ještě v září se pak šance opravovaly.

Felix Václav mladší jako doktor obojího práva vykonával funkci císařského rady a královského prokurátora po dobu delší 21 roku. Dekretem Leopolda I. z 29. XII. 1696 byla mu propužena hodnost rady české komory. Tato funkce nebyla honorována. Plat prokurátora však činil ročně 583 zlatých 20 kr. rýnských nebo 500 kop mís. Kromě platu mu byl přiznán deputát: dvakrát ročně přicházel mu z královských panství pardubického, poděbradského a zborovského z Branky po půl teleti, 1 jehněti, po 40 librách kapru a po 16 librách štík z každého panství.

Za něho byly započaty r. 1709 jednak kodifikační práce sjednocující právo zemské a městské, jednak kompilační práce s cílem sjednotit zřízení země České a Moravské. Kromě uvedených funkcí byl od r. 1675 - 1710 starším radním Starého města Pražského, perkmistrem a oficiálním městským lídrem pěšího.

Byl třikrát ženat: první manželkou byla Janá Benigna roz. Krocínová z Drahobeje (od 2.VI. 1664), druhou manželkou od r. 1681 byla Ludmila Kateřina Maasová a poslední manželkou Anna Maximiliána Polyxena. Byl otcem 21 dětí:

František Felix	8. X. 1665 - 9. VII. 1672
Kateřina Barbora	21. VI. 1667 - 3. VII. 1713
Kateřina Benigna Anna	12. I. 1669 - 1737 (prov. Maasová)
Marie Ludmila Magdalena	27. 8. 1671 - 1716 (prov. Nirhossová)
Ignác Václav Bernard	3. VIII. 1672 - 20. IX. 1678
Kateřina (Rosalie-Rozina)	28. VIII. 1673 - ?
Alžběta Anna	14. XI. 1674 - ?
Kateřina	28. VIII. 1675 - ?
Ignác Felix Jan	3. II. 1676 - 1715
Veronika Magdalena Tereza	12. I. 1677 - 13. X. 1702
Theodor Karel (Theodorik)	3. III. 1678 - 1732
Josef Hartmann	17. III. 1670 - ?
Dorota Františka	12. IV. 1680 - ?
Žofie Helena	25. V. 1683 - ?
Ludmila Feliciána	? (prov. Bauerfeindtová)
Jan Josef	?
Dorota Johana	29. V. 1670 - 3. IV. 1671
Anna Klára	1691 - 1737 (prov. Schamská)
Felix Bernard Leopold Matěj	2. XII. 1693 - 24. VII. 1762
Jan Albert František	23. VI. 1694 - ?
František Emanuel Tomáš	21. XII. 1695 - 24. VII. 1762

K "hadovskému dělení" jeho pozůstatosti došlo kvakrát: Prvý extrakt testamentu z 24. VII. 1714 podepsalo 5 osob, které, jak uvedeno, pocházely ze dvou manželství. Extrakt druhý z 14. I. 1716 se týká 5 dětí, které pocházely z prvého manželství. Řízení o dědictví syna Theodorka se táhne od 24. VII. 1714 - 1. 1720. Jeho podíl vymáhá karlovarský kanovník Leopold Fr. Hubig na místě preláta P. Řehoře a děkana J. V. Dvořáka karlovarské kanonie. Dne 15. III. 1719 bylo vystaveno nové plnomocnství v zastoupení pátera Theodorka pro jednání o právní zvod na domě Kateřiny Maasové, Theodorikovy sestry.

JUDr. Felix Václav Šťastný Had dědil po matce vinici Na Štěpnici, kterou po něm pak zdědila Anna Klára, jeho dcera a manželka JUDr. a MUDr. Alexandra Antonína Ignáta Schamského z Olomouce. Vinici Budeckou držel jeho syn Antonín v letech 1714 - 1715. Kromě těchto vinic Felix držel od r. 1670 - 1714 vinici Lukášovu.
 (AP = IV : 9920 a - e - ; IV:13630, 237, 9151, 5904; 2026; 2023:387; IV:8914; Tn01:56; Tn 02:1711, IV:3650; Liber centr. 23:333; 24:IV 237, 415; 4 + 218)

V závěru této studie o potomcích tiskaře Jana Kantora Hada může snad být ještě učiněna zmínka o známé velké, znamenité a cenné knihovně JUDr. Jiřího Haenschilda z Fürstenfeldu, který byl 16. 6. 1621 od souzen komisi hrdelní a konfiskační ke ztrátě hrday, cti a statku a 21. t. m. stat. Tento manžel Kateřiny roz. Hadové, otec čtyř dětí, se dal od obojajných stavů jako královský rada nad apelacemi potřebovat v komisích i mimo zem. Zmíněná jeho knihovna byla až r. 1623 postoupena k potřebě dítěk po něm pozůstalých, jichž se ujal císařský rychtář v Olomouci M. Praendl z Brandenfelsu (AP 215, H 35 a P 2/4 - Lib. contr. 3 f. 18). Zmíněná Kateřina, vdova po popraveném Hauenschildovi, snad také dcera Václava, syna Jana Kantařa Hada, emigrovala s rodinou do Freiburku, kde 1. VIII. 1627 se svou sestrou a čtyřmi dětmi žádala o povolení dobrovolného pobytu ve městě. Zmíněnou sestrou může být Eva Hadová, býv. majitelka domu na Novém městě Pražském, oblíbená "česká šlechtice", která byla kmotrou mnoha dětí českých exulantů ve Freiburku.

Tento pokus o studii o starobylém rodu pražských Hadů si nečiní naprostot nárok na úplnost. Další studium archivální Archivu hlavního města Prahy a jiné další literatury může přinést ještě mnoho poznatků k tomuto tématu. Tento informativní pokus může však umožnit snadnější a konkrétnější další rodopisné bádání.

Literatura:

Fond Archivu hlavního města Prahy (AP)
 Berní rula 1654: 2. Staré město Pražské
 3. Pražská města

- Tomek: Dějiny města Prahy. 1897
 Dějiny Prahy. 1964
 Zprávy zemského archivu království Českého. II. 1908
 Sborník příspěvků k dějinám hl. m. Prahy, II., V., VI., VII., VIII., IX.
 Bílek: Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618. 1882 - 3.
 Winter: Český průmysl a obchod v XVI. věku. 1913
 Winter: Řemeslnictvo a živnosti v XVI. věku v Čechách. 1909
 Winter: Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a XV. století. 1906
 Demel: Dějiny fiskálního úřadu v zemích českých. 1905, 1909
 Čelakovský: Privilégia měst Pražských. 1886
 Sedláček: Českomoravská heraldika. 1925
 Líva: Prameny k dějinám třicetileté války.
 Vacek: Dějiny Letenské stráně v Praze.
 Volf: Čeští exulantí ve Freibercu v l. 1620 - 1640. 1912
 Teplý: O českých exulanitech v Perně po r. 1621
 Teige: Staroměstský rynk v Praze. 1908
 Památky archeologické i místopisné I. 1855
 Tobolka: Kniha. 1949
 Wolf: Dějiny českého knihtisku do roku 1848. 1926
 Ruth: Kronika královské Prahy. 1904
 Teige: Pražské příspěvky místopisné
 Schulz: Listář Koleje jesuitké u sv. Klimenta na SMP z let 1628 - 1632. 1899.
 Schulz: Korespondence Jesuitů provincie české z let 1584 - 1770
 Šimák: Z povědní seznamy arcidiecése Pražské z let 1671 - 1725
 Podlahá: Další řada archivních příspěvků k dějinám stavby a výzdoby Svaté hory.
 Líva: Studie o Praze pobělohorské. III.
 Šimák: Zprávy o zednických a kamenických pražských doby jagellonské
 Chytíl: Malířstvo pražské v XV. a XVII. věku. 1906.
 Gebauer: Slovník staročeský. 1903
 Riegrov slovník naučný. III. 1863, VI. 1867
 Ottův slovník naučný. X., XIII.
 Masarykov slovník naučný II.
 Malý: Vlastenecký slovník historický. 2. vyd.
 Pěšák: Obecní dluhy.
 Teige: Osada sv. Petra v Rybářích na Menším městě Pražském a její nejbližší okolí. 1905

GENEALOGIE A ANTROPOONYMIE

Jan Skutil

(Přednáška, proslovená dne 15. října 1974 na členské schůzi místní pobočky GHSP v Brně.)

Genealogie a antroponymie jsou dvě disciplíny velmi si blízké nejen předmětově, nýbrž i obsahem zkoumaného materiálu, i když obojí postupují metodicky různě, a cíl, který obě vědecké disciplíny sledují, je rovněž rozdílný. Přece však styčných bodů mezi antroponymií a genealogií je tolik, že je vzájemně nutné, aby genealog znal základní metody antroponomastiky a antroponomastik opět základní genealogické principy. Je-li antroponymie vědeckou disciplínou vzniklou v 19. stol. a rozšířenou zejména až ve století našem I), patří genealogie k základním pomocným vědám historickým, jejíž vývoj lze sledovat od počátku novověku, ne-li již od starověku vůbec. Genealogie určuje příbuzenské vztahy, kdežto antroponomastika vývoj a funkci jména vlastního, funkci propiální, a to v podstatě u téhož materiálu jazykového.

Genealogické vazby měly důležitost majetkově právní, proto byly nejen sledovány a označovány, nýbrž i kriticky studovány a zapisovány. Antroponymie starého Řecka nerozlišovala ge-

nealogické vazby, kdežto antický Rím již důsledně mluvil o dynastiích. Římská antroponymická soustava byla trojčlenná, jméno osobní, rodové a přídomek; synové, a to i adoptivní, dědili jméno otcevo, např. císař Augustus Oktavián dědil jméno adoptivního otce C. Julia Ceasara. Obdobně tomu bylo u patricijských rodin, z mnohých příkladů připomeneďme alespoň Marcua Tullia Cicerona.

Křesťanství velmi důrazně pohnulo s trojdílnou pojmenovávací soustavou; zprvu vůbec nikdy nevystihovalo genealogické vazby a příbuzenství. Převzalo řadu jmen řeckých, římských, židovských a maloasijských, později i germánských a slovanských a zavedlo v podstatě v celé Evropě jednočlenný pojmenovávací systém, 2) v náměž byl vytvořen bohatý soubor světců a světic, který v podstatě nahradil rozvětvená pojmenování pohanská nebo antická, řecká a římská, germánská i slovanská, přičemž byla vytvořena i přesně stanovená hierarchie svatých. Nejvýznamnější a rovněž nejsfrekventovanější jména byla matky Kristovny Marie, 3), Jana Křtitele, pěstouna Kristova Josefa, apoštola Petra a Pavla, Ondřeje, Jana Evangelisty, dále jména světců prvních papežů, především Klementa - Klimenta, biskupů, mučedníků, především Štěpána, Kateřiny, dále vyznavačů - např. Edvarda, knížat světských, např. Karel, Ludvík, Štěpán, Leopold, Václav, jimž byla zasvěcována země, mnohdy prohlášená za trvalý majetek světců udělovaný lénnym knížeti nebo králi panujícímu, jak tomu bylo v případě Čech nebo Uher i jiných zemí, popřípadě i církevního státu, označeného jako dědictví sv. Petra, nejprvnějšího a nej-přednějšího z apoštola.

Jednočlenná antroponymická vazba 4) a stavba pojmenovávací přestávala již ve 12. stol. vyhovovat, takže bylo zapotřebí ji rozšířit. Jméno vlastní, t. j. křestní, začalo se rozširovat pomocí toponym, konkrétně tak, že ke jménu, adekvátněmu křesťanskému světci, bylo přidáno mísícní jméno, jehož majetkovou podstatu vlastnila důtyčná osoba; v našich zemích šlo především o hrad. Genealogické vazby byly v rejtarské době vyznačovány jen heraldicky, t. j. výtvarně znakově, což bylo společné všem příslušníkům rodu, potomkům ze společného předka; teprve později došlo k pojmenovávání konkrétnějšímu poroci topynom, a toto toponymum bylo lze u jiné a též osoby měnit; připomeneme hojně příklady z 13. stol. u Benešoviců 5) nebo ktereckých jižné předců rodiny. Těprve později dochází k stabilizaci toponymicko-antroponymické, neboť heraldický obraz vyžadoval stálé rodové jméno, odvozené od základního toponyma původního pojmenování rodu, a k tomuto jménu při členitosti rodinny bylo přidáno jméno další, vedlejší, čímž vzniká již stabilnější model antroponymický, srov. jmenovitě pojmenování "z Lichtenburka a z Jemnice jmenovitě z Jakubova a z Třebelovic" - křestní jméno držiteli tohoto příjmení bylo pak "Albrecht a Hynek" s dodatkem "bratrati nedílni". Velmi výrazně je tento pojmenovávací stav zachycen v zápisech právní povahy, především v zemských deskách nebo v knihách půhonných nebo v listinách vůbec. Antroponymický materiál bez znalosti genealogie nebylo by možno vůbec vyložit, ani jej kriticky sledovat.

V příloze jsme sestavili přehled antroponym, řazený podle toponym, jak se vyskytuje při jediném právním roku v r. 1459 v brněnských půhotech, abychom dokumentovali pestrost pojmenovacích typů v rozvinuté feudální společnosti na Moravě. Přehled toponym, vyskytujících se izolovaně v tomto zápisu přinášíme jinde 6).

U poddaných byl ve středověku i v raném novověku zcela rozdílný typus od pojmenovávacího modelu příslušníků zemskodeskovních statků. Tito měli jen uvedeno svoje jméno křestní, eventuálně pro další zpřesnění bylo uvedeno např. poddaný p. Albrechta Černohorského z Boskovic ve vsi té a též tak podobně.

Jak se však dovdídáme z moravského právního materiálu 7) 17. stol., vznikla již v té době i u poddaných příjmení, a ta byla již tehdy závazná i pro poddané nebo pro svobodníky, i když se nepřenášela vždy z otce na syna důsledně, byla závazná jen pro jednu a touž osobu, kdežto v jiných zemích, např. v Holštěnsku tomu tak nebylo ještě ani v prvé polovině 19. stol.

Panovníci ve středověku i v novověku uváděli vždy jen svá jména křestní, a k nim byla přidávána číslovka řadová, mnohdy však i zde dochází k nepřesnostem, neboť nekorunovaní panovníci (v českém případě Václav III. Přemyslovec, + 1306) často touto číslovkou označováni nebyli. Pojmenování dynastie bylo odvozeno buďto od jména nejstaršího, mnohdy i jen legendárního předka, tak např. v případě Přemyslovčů, nebo podle země či hradu, odkud dynastie do jimi spravované země přišla (např. Lucemburkové).

Závaznost příjmení a jejich neměnnost byla v českých zemích stanovena až v 18. stol., a to především na základě stávajících jmen nebo přezdivek, 8) jak osobních, tak i po domě. Zruše-

ní šlechtických titulu a zlatcizování někdejších šlechtických přídomků bylo provedeno po r. 1918 i když ve většině případu došlo k zadpektivní genitivu toponym. Nepřesný materiál pro studium antroponym představují karolinské, tereziánské a josefské katastry, důležitý pramen jak pro genealogii občanskou, tak i pro antroponomastiku.

Vznik příjmení obyvatelstva byl dlouhodobý proces; ve střední Evropě probíhal během 16. - 18. století. Jména byla vytvářena především od jmen křestních, od míst, jež jejich nositelé obývali, ať už označených apelativně či toponymicky proprietálně, podle zemí a národů, od nichž jejich nositelé pocházeli nebo přišli s nimi do kontaktu, z některé výrazné vlastnosti nebo z činnosti, kterou členové rodiny prováděli, především podle jejich původního zaměstnání, podle funkce.

Základní genealogická vazba v antroponymickém dvoučlenném systému je ta, že dědičné antroponymum je příjmení, zděděné jméno po předcích, kdežto osobní (křestní) jméno je konkrétně vztahováno k jedné osobě, i když i toto se může přenášet na syna od otce, od dědečka, strýčka nebo kmotra. Křestní jména byla závazná jejich zapsání v matrice.

Zvláštní typ jmen jsou tzv. jména po domech; i tato jsou dědičná a vztahuje se na obyvatele daného objektu, i když se naň přišel nebo přišel až později. Jména po domech měla funkci diferenční. Bylo-li ve vesnici více Procházku, mnozí z nich dostali jméno podle domu, např. Procházkové na rychté, u panáčku, na trávníku apod.; původní příjmení ztratilo svoji funkci, kterou prevzalo jméno po domě.

V kulturním dědictví evropském genealogické vazby v antroponymickém řešení představují vynikající roli a spojením znalostí obou disciplín lze vysvětlit mnohé zájetele kulturní, jazykové i historické.

Poznámky:

- 1 Základy české antroponomastiky, nejlepšě k prukopnickým pracím Fr. Palackého (*Popis staročeských osobních a křestních jmen, ČČM* 1832, str. 60 - 69); Vincence Praska (O jménech rodinných, Komenský 1874, 148 - 150, 167 - 169, 202 - 203); A. Kotika (*Naše příjmení, Praha* 1895); Fr. Černého (*Ukazatel jmen k latinským zemským deskám brněnským a olomouckým, Brno* 1914) třeba spatřovat v knize V. Davídka - K. Doskočila - J. Svobody, (*Česká jména osobní a rodová, Knihovna Rodopisné společnosti v Praze* č. 5, 1941, 108 str.)
- 2 Václav Flajshans, *Naše nejstarší jména osobní, Naše řeč 10, Praha* 1926, 257 - 266; 11, 1927, 193 - 197; 12, 1928, 169 - 174. - František Cuřín, *Z dějin českých osobních jmen, I. Křestní jména oblíbená v 15. a 16. století, Naše řeč 32, Praha* 1948, 76 - 83, sr. též další kapitoly tamt., 108 - 118.
- 3 Václav Polák, *Maria, Aus der Geschichte dieses Eigennamens im Čechischen. Zeitschrift für Namensforschung* 18, 1942, 81 - 90.
- 4 Nejzákladnější práci v oboru slovanské antroponomastiky vůbec je dílo Jana Svobody (1899 - 1973), *Staročeská osobní jména a naše příjmení, Praha* 1964, 320 s. s vyčerpávajícím soupisem literatury k předmětu a s excerpti a s kritickým hodnocením všeho dostupného pramenného materiálu.
- 5 František Dvorský, *O starožitném panském rodě Benešoviců, II. O rodě pánu z Kravař, Brno* 1910.
- 6 Jazyková a historická hodnota starších dokladů v toponomastice, *Sborník přednášek ze VI. slovenské onomastické konference v Nitre, duben 1974*, který je v tisku.
- 7 Ivan Štarha - Jan Skutil, *Letovická kniha naučení, Vlastivědná ročenka, Blansko* 1973, 1974, 1975; konkrétně v případě Daniela Polče projednávaného v letech 1609 - 1613.
- 8 Srov. podrobněji k témuž práci Svobodovu, cit. v pozn. 4, zejména rozšíření staročeských příjmení, str. 189 n.

Příloha

Přehled antroponym zemskodeskovních držitelů podle jejich rodových toponym
(Pühony brněnské 1459, ed. V. Brandl IV, 1, 1881, 1 - 33)

z Arklebova	- viz z Kunstatu a z Arklebova, Kunc
z Arklebovic a z Valče	- Matěj (č. 23, str. 5)
z Baliny	- Mikuláš (č. 35, str. 7)
z Benešova	- Anna (č. 103, str. 17; č. 143, str. 23; č. 144, str. 24)
- Eliska (č. 160, str. 26)

- z Bítova a z Sokolník, Jan (č. 16, str. 4; č. 17, str. 4)
- viz z Lichtenburka a z Blíškovic
- z Bludova a z Budšovic jmenovitě z Meyrhofu, Jan (č. 195, str. 32; č. 196), též Budšovský
- Ondřejka (č. 148, str. 25)
- Ondřej (č. 136, str. 22)
- Beneš (č. 3, str. 1; č. 5, str. 2; č. 6 a č. 7, str. 2)
Táž osoba je uváděna jako Beneš z Boskovic a z Černé Hory (č. 49, str. 9; č. 124, str. 20)
- Vaněk (č. 1, 2, 3, str. 1; č. 12, 13, 14, 15, str. 5, č. 42, str. 8; č. 48, str. 8; č. 113, str. 19), uváděn jako nejvyšší komorník soudu zemského v Brně (č. 2), nejvyšší komorník práva zemského soudu v Brně (č. 3), nejvyšší komorník desk a soudu práva zemského v Brně (č. 48, č. 113)
- Veronika (č. 135, str. 22; č. 155, str. 26)
- z Boskovic a z Svojanova, Jindřich (č. 115, str. 19)
- Jan (č. 51, str. 9)
- viz z Valdeka a z Bošovic Zajíc (č. 114, str. 19)
- Jan Sele (č. 80, str. 13; č. 82, str. 14)
- Hanuš Ryšan z Brna a z Řečkovic (č. 142, str. 23)
- Morava z Brna, Jan (č. 142, str. 23)
- Erazim (č. 119, str. 20; č. 120)
- viz z Valdštejna a z Brtnice, Hynek, Jan
- Matěj (č. 123, str. 20)
- viz z Náchoda a z Březníka, Matěj
- viz z Komorovic a z Březníka, Jan
- Jan (č. 121, 122, 123, str. 20)
- viz zde z Bludova a z Budšovic jmenovitě z Meyerhof Jan
- viz z Mošnova, z Tunce z Buchlova, Jan, Jiřík, Oldřich
- viz z Moravan a z Bystřice, Jiřík
- viz z Pernštějna a z Bystřice, Jan
- viz z Studnice a z Bystřice, Ondřej
- Tibor (č. 121, 122, str. 20) též Ctibor (č. 103, str. 17)
- též z Cimburka a z Náměšče, Ctibor (č. 24, str. 5)
- z Cimburga a z Tovačova, Jan (č. 29, str. 9; č. 103, str. 17; č. 143, str. 23 a 24; č. 144, str. 24, č. 152, str. 25)
- viz z Lichtenburka a z Cornštejna, Albrecht Cornštejnský, Jan (č. 31, str. 6)
- Jan Děvečka (č. 162, str. 26)
- viz z Lomnice a z Čebina, Bohuše
- viz z Boskovic a z Černé Hory, Beneš
- Bareš (č. 96, str. 16)
- Jaroslav (č. 125, str. 21; č. 127, 128, 129, str. 21)
viz z Mrdin a z Dambořic, Jaroslav Racek
- Jan (č. 36, str. 7; č. 38, 39, str. 7)
- Mikuláš (č. 98, str. 16)
- Jindřich, Jan a Jimram bratři (č. 12, 132, 133, str. 22)
- viz z Gogolína a z Trubek, Mikuláš (č. 166, str. 27)
- viz z Holštejna, z Jedovnic, z Gotfridova, z Senetárova, Vok
- Mikuláš (č. 55, str. 9)
- Jan (č. 33, 34, str. 6)
- Jan (č. 118, str. 19)
- Bohuše, (č. 64, str. 11; č. 116, 118, str. 19, č. 119, 120, str. 20)
- Jan (č. 118, str. 20)
- Vok (č. 110, 111, str. 18). Týž zapsán
- z Holštejna a z Senetárova, Vok (č. 94, str. 16)a
- z Holštejna, z Jedovnice, z Gotfridova, z Senetárova etc., Vok (č. 96, str. 16)
- Zuzana (č. 94, str. 16)

- Dorota (č. 192, str. 31)
- viz z Slupna a z Horákova, Ondřej, Milota
- viz z Kunstatu a z Horních Kúnic
- Kateřina (č. 185, str. 30)
- Karel (č. 128, str. 21)
- viz z Lipého, z Hostiradic etc., Jindřich
- Jan Mníšek (č. 137, str. 22)
- Velím (č. 169, str. 27)
- Vaněk Meloun (č. 170, str. 28)
- Ješek (č. 60, str. 10 ; č. 62, str. 11)
- Jan bratr (č. 60, str. 10; č. 62, str. 11)
- viz z Lichtenburka a z Jemnice jmenovitě z Jakubova a z Třebelovic etc.
- viz z Lichtenburga a z Jakubovic Albrecht
- Ctibor (č. 189, str. 31)
- viz z Holštejna a z Jedovnice, z Gotfridova, z Senetářova Vok
- viz z Lichtenburka a z Jemnice, jmenovitě z Jakubova a z Třebelovic, Albrecht, Hynek
- Vaněk (č. 104, str. 17), týž uváděn z Jestřebí (č. 168, str. 27)
- viz z Pulic a z Jinošova etc. Jan Konšelský
- Jindřich (č. 64, str. 11)
- viz z Vydry a z Knihvic, Václav
- Mikuláš (č. 51, str. 9; č. 63, str. 11)
- Jan (č. 174, str. 28; č. 191 a 193, str. 31) týž se uvádí jako z Slupna a z Kobylník, Jan etc. (č. 153, str. 25)
- z Kobylník a z Podnitovic, Milota (č. 166, str. 27)
- Václav (č. 30, 31, 32, str. 6; č. 164, str. 27) týž je uváděn jako Václav Kojetický (č. 56, str. 11)
- Bohuše (č. 192, str. 31)
- z Komorovice a z Březníku, Jan Komorovský (č. 184, str. 30)
- Mikuláš (č. 158, str. 26)
- Vít (č. 19, str. 4; č. 65, str. 11; č. 94, str. 16; č. 121, 122, str. 20; č. 183, 184, 185 str. 30)
- Jan (č. 136, str. 22)
- Václav (č. 143, str. 23)
- viz z Milovic a z Kroměříže, Mikuláš
- viz z Lipého a z Krumlova, Jindřich
- Hynče (č. 40, str. 7), týž z Kukvic etc. (č. 56, str. 10)
- viz z Kunstatu a z Horních Kúnic
- Boček z K. etc. (č. 20, str. 4)
- Proček (č. 78, str. 13)
- Žofka (č. 143, str. 24)
- z Kunstatu a z Arklebova (č. 125, str. 20)
- z Kunstatu a z Bolehradic (č. 2, str. 1; č. 14, str. 3; č. 49, str. 9)
- z Kunstatu a z Horních Kúnic, Boček Suchý Črt (č. 90, str. 15), týž uváděný jen Boček z K. a z H. Kúnic (č. 168, str. 27 a č. 183, str. 30)
- viz z Moravan a z Kurovic Mikuláš
- Anna (č. 170, str. 28)
- Zich (č. 61, str. 10; č. 62, str. 11), týž z Ledce etc. (č. 187, str. 30)
- Jan a Mikuláš bratři ze Lhotky etc. (č. 147, str. 24)
- Margreta (č. 61, str. 10; č. 71, str. 12)
- Albrecht a Hynek bratří (č. 33, a 34, str. 6)
- Albrecht z L. a z Cornštejna (č. 30, 32, str. 6)
- Albrecht a Hynek bratří nedilní z L. a z Jemnice jmenovitě z Jakubova a Třebelovic etc. (č. 198, str. 33)
- Albrecht z L. a z Jakubovic (č. 66, str. 11)
- z Lichtenburga a z Bliškovic, Smil (č. 66, str. 11)

- z Lichtenštejna a z Valtic, Hanuše Lichtenštejnský (č. 74, str. 13)
- z Lipého
 - Jindřich, nejvyšší maršálek krále Českého z Hostěradic etc. (č. 1, str. 1; č. 12, 13, str. 3); pouze Jindřich pan maršálek (č. 15, str. 3; č. 84, str. 15), týž se uvádí
 - z Lipého a z Krumlova, Jindřich maršálek (č. 9, 10, str. 2; č. 11, str. 3)
 - Vojna Jan, st. (č. 85, str. 14; č. 88, str. 15; č. 102, str. 17).
 - Vojna Jan, ml. (č. 151, str. 25; č. 169, str. 28 a č. 170, str. 28)
 - z Litavy a z Olší, Vojna Jan ml. (č. 74, str. 13; č. 85, str. 14)
 - Jakub (č. 54, str. 9; č. 95, str. 16)
 - Peša (č. 95, str. 16)
 - Smil (č. 95, str. 16)
 - Bohuše (č. 144, str. 24; č. 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, str. 26; č. 163, str. 27); táz osoba se dále uvádí jako
 - z Lomnice a z Semptic (č. 84, str. 14; č. 116, str. 19)
 - z Lomnice, z Meziříčí a z Semptic (č. 143, str. 23) a též
 - Bohuše (č. 24, 25, 26, 27, str. 5; č. 28, str. 6; č. 40, str. 7)
 - z Lomnice a z Čebíná, Bohuše (č. 7, str. 2)
 - z Lomnice a z Semptic, Bohuše (č. 47, str. 8; č. 69, str. 12; č. 70 a 72, str. 12)
 - Jan (probosť olomoucký, bratr Markvartův) (č. 69, 70, 72, str. 12)
 - Jaroslav z Lomnice a z Semptic (č. 76, str. 13)
 - Markvart (č. 46, str. 8; č. 72, 73, str. 12), týž se uvádí jinde
 - z Lomnice a z Rašova Markvart (č. 6, str. 2)
 - Tas (č. 72, str. 12)
 - Mikuláš (č. 56, str. 10)
 - Majnuš (č. 98, str. 16)
 - z Melic a z Náměště, Eliška (č. 103, str. 17)
 - viz z Bludova a z Budšovic jmenovitě z Meyrhofu, Jan
 - viz z Lomnice a z Meziříčí a z Semptic, Bohuše
 - Oldřich (č. 114, 115, str. 19)
 - Vilém (č. 33, 34, str. 6; č. 57, 58, str. 10; č. 198, str. 33), (Wilhelmi de Miliczin č. 86, str. 14), týž se uvádí
 - z Milicína z Tučap (č. 194, str. 32)
 - z Milonic a z Kroměříže, Mikuláš (č. 49, str. 9)
 - Bohunek (č. 188, str. 31)
 - Jiřík (č. 188, str. 31)
 - Matěj Nihovec (č. 186, str. 30)
 - Machna (č. 20, str. 4), též Machna Mohelská (č. 123, str. 20)
 - Mikuláš (č. 167, str. 27)
 - Jiřík (č. 91, 92, 93, str. 15), týž se uvádí
 - z Moravan a z Bystřice, Jiřík (č. 167, str. 27)
 - z Moravan a z Kurovic, Mikuláš (č. 165, 166, str. 27)
 - Čeněk (č. 165, str. 27)
 - Jan (č. 165, str. 27)
 - z Mošnova, z Tunce a z Buchlova, Jan, Jiřík, Oldřich, (č. 137, str. 22)
 - Jaroslav (č. 89, str. 15), týž se uvádí rovněž
 - z Mrdíc a z Dambořic, Jaroslav (č. 125, str. 20)
 - Jindřich (č. 129, str. 21)
 - z Náchoda a z Březníka, Matěj (č. 184, 185, str. 30)
 - Eliška (č. 25, str. 5), táz se uvádí (viz) z Melic a Náměšče, Eliška
 - viz z Prus a z Náměště, Eliška
 - viz z Cimburka a z Náměště, Ctibor
 - viz z Tovačova a z Náměště etc., Ctibor
 - z Němcic a z Řečice, Augustin (č. 100, 101, str. 17)
 - viz z Tvrkovova a z Němcic, Milota (č. 22, str. 5)
- z Litavy
- z Literbachu (též Litherbachu)
- z Lodějnice
- z Lomnice
- z Lomnice
- z Lovičovic
- z Melic
- z Meyrhofu
- z Meziříčí
- z Miličína
- z Milonic
- z Miroslavi
- z Mitrova
- z Mohlina
- z Moravan
- z Mošnova
- z Mrdíc
- z Muřínova
- z Náchoda
- z Náměšče
- z Němcic

- Jiřík (č. 29, str. 6; č. 102, str. 17)
- Anna (č. 102, str. 17)
- z Níhova a z Mitrova, Matěj (č. 109, str. 18)
- viz z Vranovic a z Nosislaví, Zich
- z Nové vsí a z Radova, Jan (č. 76, str. 13)
- Ondřej (č. 38, str. 7; č. 54, str. 9), též viz z Říčan a z Okarce
- z Okarce a z Rašovic, Franěk (č. 89, str. 15)
- Jan Jeníček (č. 90, str. 15)
- Sigmund Jeníček (č. 90, str. 15)
- Gedeon (č. 147, 148, 149, str. 24, 25)
- Jan Vojna mladší (č. 183, str. 30)
- viz též z Litavy a z Olší Vojna mladší (č. 74, str. 13)
- z Onšova a z Sadic, Jan Svinka (č. 166, str. 27)
- z Osvětiman, z Rozseči etc. Jan (č. 109, str. 18)
- viz z Zenic a z Otmic Hynče
- Vaněk (č. 186, 189, str. 31)
- Heřman (č. 125, str. 21) viz z Zástřizl a z Pavlovic Protivec
- Anna (č. 97, str. 16)
- Jan (č. 26, 27, 28, 31, str. 6; č. 36, 37, str. 7; č. 52, 53, str. 9; č. 83, 84, 86, str. 14; č. 124, str. 20; č. 149, 150, 151, str. 25; č. 177, 180, str. 29)
- též pan Pernštejnský (č. 109, str. 18)
- z Pernštejnou a z Bystrice, Jan (č. 112, str. 18)
- Žibřid (č. 86, 87, str. 14)
- Mikuláš (č. 82, str. 14)
- Petrovský z Petrovic (č. 43, str. 8)
- Jeroným (č. 16, str. 4; č. 33, str. 6; č. 195, 196, 197, str. 32; č. 198, str. 33)
- Vaněk (č. 195, str. 32)
- Jan (č. 194, str. 32)
- Milota (č. 174, str. 28; č. 191, 193, str. 31)
- viz též z Kobylníku a z Podnitovic, Milota
- Hynek (č. 96, str. 16)
- z Postupic z Lanckronou Zdeněk (č. 132, str. 22)
- Jan (č. 54, str. 9; č. 55, 56, str. 10; č. 100, 101, str. 17; č. 142, str. 23; č. 189, str. 31)
- Jan (č. 146, str. 24)
- Mejnuš (č. 51, str. 9; č. 63, str. 11; č. 97, str. 16)
- z Prus a z Náměště (č. 163, str. 27)
- Pavlík (č. 39, str. 7)
- Jan Konšelský (č. 61, str. 10; č. 70, str. 12)
- též z Pulic a z Jinošova etc. Jan Konšelský (č. 158, str. 26), též Jan Konšelský (č. 71, str. 12)
- Hedvika (č. 86, 87, str. 14)
- Vaněk Straka (č. 58, str. 10)
- Anna (č. 136, str. 22)
- Jan (č. 68, str. 11)
- Hanuš (č. 171, 172, 173, str. 28)
- Krémář (č. 172, str. 28)
- Fišar i s bratrem, Plaztarovy syny z Rancířova (č. 172, str. 28)
- z Rancířova z Tršic, Hons Fuerst (č. 171, str. 28)
- viz z Lomnice a z Rašova, Markvart
- Franěk (č. 63, str. 11; č. 166, str. 27)
- viz z Okarce a z Rašovic, Franěk
- Michal hrabí Majdburšký (č. 145, str. 24)
- Dobeš (č. 57, 58, 59, str. 10)
- Václav (č. 67, str. 11; č. 77, str. 13), též Václav Mníšek z R. (č. 88, str. 15)
- viz z Veveří a z Rosic, Přemek osvícené kníže

- z Rosičky
- z Rozseči
- z Roženky
- z Rudolce
- z Řečice
- z Řečkovic
- z Říčan
- z Řipce
- z Sadic
- z Sádku
- z Semptic
- z Semtice
- z Senetářova
- z Schatburka
- z Skaličky
- z Slatiny
- z Slatinic
- z Slavkova
- z Slupna
- z Sokořík
- z Sovince
- z Stoječína
- z Stříteže
- z Studeného
- z Studnice
- z Svojanova
- ze Svatrky
- z Šenkvič
- z Šemberka
- z Tasova
- z Telče
- Jan Kobláša (č. 169, str. 27)
- Jan (č. 186, str. 30)
- viz z Osvětiman, z Rozseči etc. Jan
- Adam, seděním v Rožence (č. 176, str. 28)
- Dorota, (č. 175, str. 28; č. 178, 179, str. 29)
- Mikuláš Máj (č. 107, 108, str. 18)
- Štěpán (č. 107, str. 18)
- Augustin (č. 44, str. 8; č. 140, 141, str. 23)
- Bětka (č. 100, str. 16; č. 101, str. 17)
- Margaeta (č. 140, str. 23)
- viz též z Němcí a z Řečice, Augustin (č. 101, str. 17)
- Hanuš Ryšan (č. 16, str. 4)
- viz též z Brna a z Řečkovic (Hanuš Ryšan mladý)
- Arnošt (č. 68, str. 12)
- Hilbrant (č. 69, str. 12)
- Vaněk (č. 29, str. 6; č. 125, str. 21)
- viz též z Říčan a z Okarce, Ondřej (č. 55, str. 9; č. 81, str. 14; č. 95, str. 16)
- Anna (č. 64, str. 11)
- viz z Onšova a z Sadic, Jan Svinka
- viz ze Šternberku a z Telče a z Sádku, Zdeněk
- viz z Lomnice a z Semptic, Bohuše
- viz z Lomnice a z Semtice, Bohuše, Jaroslav
- viz z Holšťajna a z Senetářova, Vok
- viz z Holšťajna, z Jedovnic, z Gotfridova, z Senetářova, Vok
- Jan Stern (č. 175, str. 28; č. 176, 177, 178, str. 29)
- Anna (č. 99, str. 16)
- Číž (č. 99, str. 16)
- Jan Mlýčko (č. 44, 45, str. 8), týž z Slatiny etc. (č. 140, 141, str. 23)
- Niklas (č. 177, str. 19)
- Jan Mlýčko z Sl. etc. (č. 100, str. 16)
- Jan (č. 125, 127, str. 21)
- viz z Valdštejna a z Slavkova, Jan
- z Slupna a z Horákova, Ondřej (č. 189, str. 31)
- Milota (č. 190, str. 31), týž viz z Slupna a Podnitožic (č. 18, str. 4)
- z Slupna a z Kobylník, Jan (č. 190, str. 31), týž viz z Slupna a Kobylník etc., Jan (č. 153, str. 25) a též Jan z Kobylník
- viz z Bítova a z Sokolník, Jan
- Puota (č. 78, str. 13)
- Vok (č. 110, str. 18)
- Eva (č. 138, str. 22)
- Hrdon (č. 139, str. 23)
- Hron (č. 138, 139, str. 23)
- Martin Bobřík (č. 138, str. 22)
- Víšek (č. 61, str. 10; č. 70, 71, str. 12)
- Prokop z St. etc. (č. 159, str. 26)
- viz z Studnice a z Bystřice (č. 36, 37, 38, str. 7)
- viz z Boskovic a z Svojanova, Jindřich
- Zich (č. 149, 150, 151, str. 25)
- Marta (č. 187, str. 30; č. 188, str. 31)
- Levík (č. 188, str. 31)
- Zdeněk (č. 24, 25, 26, str. 5; č. 27, 28, str. 6; č. 40, str. 7; č. 155, str. 26)
- týž viz z Šemberka a z Telče a z Sádku, Zdeněk (č. 8, str. 2)
- Němec (č. 39, str. 7; č. 157, str. 26; č. 161, str. 26)
- viz z Šemberka a z Telče a z Sádku, Zdeněk

- z Tovačova**
 - z Tovačova a z Náměště etc., Ctibor (č. 50, str. 9)
 - Jan z Tovačova (č. 190, str. 31), týž viz
 - z Cimburga a z Tovačova, Jan
 - viz z Rancířova a z Trsič Hona Fuerst
 - viz z Gogolína a z Trúbek, Mikuláš
 - viz z Lichtenburga a z Jempnice jmenovitě z Jakubova a z Třebelovic etc., Albrecht, Hynek
 - Prokop Blanář (č. 80, str. 14)
 - Mikuláš Rohožka (č. 146, str. 24)
 - viz z Miličína, z Tučap, Vilém
 - Václav z T. etc. (č. 164, str. 27)
 - viz z Mošnova, z Tunce a z Buchlova, Jan, Jiřík, Oldřich
 - z Tvrkova a z Němcic, Milota (č. 22, str. 5; č. 74, str. 1)
 - Vaněk (č. 126, 128, 129, str. 21)
 - Dorota (č. 17, str. 4)
 - Gertruda (č. 17, str. 4)
 - viz z Valdštejna a z Židlochovic jmenovitě z Unkvic, Hynek
 - Ctibor (č. 34, str. 6)
 - viz z Arklebovic a z Valče, Matěj
 - Jan Zajíc (č. 152, str. 25), týž uváděn jako
 - z Valdeka a z Bošovic, Jan Zajíc (č. 114, str. 19; č. 165, str. 27)
 - Hynek (č. 92, 93, str. 15), týž jako H. z Valdštejna etc. (č. 167, str. 27)
 - z Valdštejna a z Židlochovic, Hynek (č. 18, str. 4; č. 60, str. 10; č. 71, str. 12; č. 78, 79, str. 13; č. 98, str. 16; č. 110, 111, str. 18), týž uveden jako
 - z Valdštejna a z Židlochovic, jmenovitě z Unkovic etc. Hynek
 - Heník (č. 110, str. 18)
 - Anna (č. 91, 93, str. 15)
 - Machna (č. 91; 92, 93, str. 15)
 - Hynek z Valdštejna a z Brtnice (č. 42, str. 8)
 - z Valdštejna a z Brtnice, Jan (č. 3, 4, str. 1)
 - z Valdštejna a z Slavková, Jan (č. 8, str. 2)
 - Hanuš (č. 75, str. 13; č. 104, str. 17; č. 105, 106, str. 18)
 - z Veveří a z Rosic etc. Přemek, osvícené kníže (č. 104, 105, str. 17)
 - z Višňového a z Vrbice, Jindřich (č. 15, str. 3)
 - Sigmund (č. 116, 117, 118, str. 19; č. 119, str. 20)
 - Jakub Os z V. etc. (č. 73, str. 12)
 - z Vranovic a z Nosislavi, Zich (č. 166, str. 27)
 - viz z Višňového a Vrbice, Jindřich
 - z Vydrí a z Knihnic, Václav (č. 45, str. 8)
 - z Waitmilu a z Žirotic, Ludvík a Beneš (č. 130, str. 21)
 - Jan (č. 57, str. 10)
 - Heřman (č. 76, str. 13)
 - Protivec (č. 74, str. 13); týž uváděn jako
 - z Zástrizl a z Pavlovic etc. Protivec neb jakž jemu křestní meno dějí (č. 99, str. 16)
 - Racek (č. 98, str. 15)
 - Heřman (č. 113, str. 19)
 - Hynek (č. 113, str. 19), týž se uvádí
 - z Zenic a Otmic, Hynce (č. 113, str. 19)
 - Jiřík (č. 113, str. 19)
 - Petr (č. 113, str. 19)
 - Jaroslav (č. 52, 53, str. 9; č. 179, str. 29; č. 182, str. 179)
 - Hynek (č. 83, str. 14; č. 175, str. 28; č. 176, 177, 178, 179, 180, 181, str. 29; č. 182, str. 30)
 - Petřík (č. 180, 181, str. 29)
- ze Zborovic**
- z Zenic**
- ze Zvole**

z Želetic
z Žirotic

z Žeravice
z Židlochovic

- Václav Rechenberg (č. 74, 75, str. 13)
- Beneš Waitmilner (č. 59, str. 10)
- viz z Waitmile a z Žirotic, Ludvík a Beneš
- Jiřík Kužel (č. 19, str. 4)
- Hynek (č. 192, str. 31)
- viz též z Valdštejna a z Židlochovic, Hynek

MONSTRA V HERALDICE

Viktor Palivec

Pojmem monstra rozuměly se ve středověku zjevy odpovídající přírodě, seslané podle starodávné věroučné nauky jako přízen a častěji jako nepřízen bohů. V křesťanské terminologii pak identifikují nejspíše pojem obyvatel inferna. Podle dosud platného heraldického schematu jde o nadpřirozenou bytostí, obludy, nestvúry, bájně tvory lidského nebo zvířecího původu či křížence obou.

Většina těchto monster žila jen v představách lidí a znamenala často tajemství, s nímž se manipulovalo, aby se v lidu vzbudila šmés pocitu hrůzy, děsu, ale také se označovala zvláštní cnotou či necností. Tato bývala vytvářena namnoze s velkou dávkou poesie a fantazie a podložena dobrou znalostí lidské psychy.

Všeobecně se má za to a je nejpravděpodobnější, že se tyto podoby ovšem již ve stylizované formě dostaly do erbů evropského rytířstva ve středověku jako jeden z přínosu křížáckých výprav do Svaté země. Přešly z antiky a arabského světa na západ i k nám, a jejich výběr byl inspirován fantasíí, mytologickou pověstí, ale i hrdinským činem a bojovým vzorem. Je pochopitelné, že účastníci těchto válečných výprav se lehce seznámovali s různými obrazovými symboly na korouhvích saracénů a dalších národu východní Evropy, Asie i Afriky, a že tento symbol hrál v bojovém pojetí a taktice vždy nemalou roli poznávací. A proto byl napodoben.

Ovšem, hloubka a emanace praporového či štítového symbolu u těchto východních vzorů byla daleko hlubší a výraznější. Pokusíme se toto demonstrovat alespoň na příkladu Egypta, kde se s vztory monstera setkáváme snad nejčastěji. Personifikace egyptských bohu je velmi osobitá a často připomíná některé pozdější monstrózní tvory z praporu krucifikát. Nejčastější se zde shodováváme se spojením těla lidského se zvířecím. Tato zosobněná symbioza je charakteristickým rysem egyptských kultovních představ, v nichž život člověka a zvířete byl v úzké korelací. Tak např. ze zvírat je to především prastarý vzor sily a odvahy lev, Gohyně Tuarét má lvi nohy, bůh Mehit má lví tělo, známá sfinga je žena se lvím tělem. Bohyně Sechmet má však hlavu kočičí, bůh mrtvých Anúpev šakalí, bůh Hör hlavu sokolí apod. Na hrobce faraona Setiho I. v Údolí králů je malba okřídlené kobry s třemi hlavami a lidskýma nohami.

Ovšemže, pomýšleme-li na kultovní migraci, pak sáhneme pro vzory ještě východněji. Např. syrská bohyně Atargatis měla rybí ocas, sumerský bůh Indugud byl orel se lví hlavou, čínská bohyně Nün-kua, pramáti lidstva, měla lidskou hlavu a hadí tělo. Zajímavé monstrum, které dosud vidíme na státním znaku a královské standartě v Thajsku je tzv. garuda. Podle brahmanské mytologie byl to pták orlu podobný (spáry a křídla) s lidskými rysy (obličeji, prsa a ruce), jedna z forem převlékání Višny a posléze i Ramy. Symbol je kreslen v barvě rudé na zlatém pozadí. Dalších příkladů bychom nalezli velmi mnoho.

Počátek těchto symbolů zobrazujících imaginární konkrétno musili bychom hledat však až u totemových bratrstev, která povysovala zvíře nebo jeho symbol na rodové nebo kmenové znamení tak, jak ještě dnes vidíme např. u některých primitivních kmene na štítech jejich bojovníku.

V prastarých historiích Sumeru, Ugaritu, ale i Persie, Indie, Číny, Egypta sledováváme se tedy s různými monstry, která přecházejí v malých ohněných k maloasijským národům a egejským Řekům. Starí Chetité znali např. již před 2 000 lety př. n. l. noha a o jednorožci čteme, že jej popsal telesný lékař krále Artaxerxa I. z Persie. Věřilo se, že jeho roh je kouzelný a Paulus Jovius tvrdí, že potopením rohu zbarvuje zvíře pramen otrávený hadem, jedovatosti. Odtud i přenos na apotéký jako jeden z emblémů. O harpých, bouřlivých to ptáčcích větrů s ženskou hlavou a tělem orličím, jak vidíme ve znaku města Norimberku, čteme již v Homéra a nalézáme v městských znacích, podobně jako bájněho pegasa, např. u řeckého Korintu. U města Perugie je to gryf. Konečně i bájná výprava Jasonových Argonautů do Kolchidy, pojmenovaná v roce 1429 ráu

Noh
(Dle Lonicera 1706)

Jednorožec
(Dle Lonicera 1706)

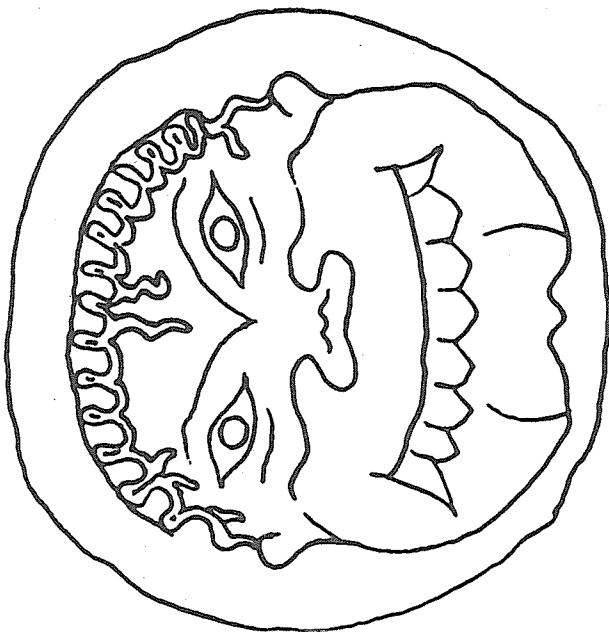
Zlatého rouna daleko v odstupu od událostí. Proč se takovéto a podobné vzory dostávaly do erbů bojovníků osvětluje nejlépe příklad z hebrejské mytologie o bájně nestvůře Leviatanu, o níž kniha Jobova říká, že "za stébло považuje střelu a posmívá se, když sič kopí." Zde vystupuje důležitý prvek účinné ochrany bojovníka, hrozivá působnost na soupeře a podlomení jeho sil.

Totéz se později opakuje i v keltských a germánských družinách, nichž tuří rohy na přilbici přecházejí do klenotu erbovníku, kde hrozí odvahou, silou a mohutnosti úderu proti protivníkovi.

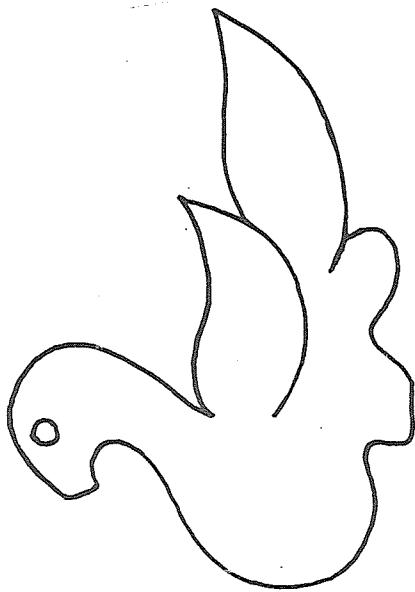
Řecká mytologie pojmenává štíty některými dalšími znameními. Typická je např. hlava Geryonova s třemi obličeji, dva z profilu, jeden en face. V řecké báji znací silného obrněného obra sídlícího na ostrově Erythei; byl zabít héroem Heraklem. Jinou bájeslovou figurou, která se dostala na štíť hrdinů je frysický král Midas, jenž dle pověsti rozsoudil hudební zápas mezi Apollónem a Panem ve prospěch druhého, a za to mu narostly oslí uši. Měl dar proměňovat do teklém vše v zlato. Další je lykyjská báječná bytost chiméra, kombinovaná z prvků lva, draka, i kozy, chrlící ohň, již přemohl pouze hrdina Bellerosofnt. Je zajímavé, že se s ní shledáváme také v Etrusků, což přisvědčuje pravděpodobnému východnímu původu tohoto záhadného národa. Okřídlený oř pegas dle báje vyskočil z trupu medusiny, když Perseus, odvrátiv se od jejího po-hledu, jenž prý usmrcoval, ji stál hlavu. I hlava této zabité obludy, zvaná gorgoneion spolu s pegasmem se dostává do štítnového znamení. Gorgóny byly obudy s klubky hadů místo vlasů, měly zvířecí uši, sploštělý nos a rozšklebená ústa. Pokud jde o sfinga s okřídleným lvím tělem a po-prsim panney, at již řeckou nebo egyptskou, byla vždy symbolem značícím tajemství života. Z báječných starověkých zvířat známý noh či gryf, heraldicky zobrazován ve spodní části jako lev s hlavou, křídly, zobákem a spáry orlími, s vyplazeným jazykem, špičatýma ušima, byl zobrazo-ván již v raném iontském Řecku, později charakterizoval i umění skýtské a staří o něm věřili, že má jedovatý hadí zub a má rád zlato. Do znaku dáván proto, že prý nositel jím chtěl si přisvojit v boji sílu lva a bystrorak orla. I podobu záračného ptáka fénixe jako symbolu znovuobrození a nesmrtelnosti snažili se bojovníci uplatnit na svých štítech. Byl to i emblém alchymistů. Sem by patřila i monstra odvozená od řeckého slova hippos t. j. kůn. Tak třeba hippocentaur byl půl člověka a půl koně, hippocamp mořský koník, hippocryf okřídlený kůn se supí hlavou. Snad i dvojhlavá a čtyřnohá amfisbéna, čtyřnohý kerastés se lvími spáry, mantichóra, lví tělo s lid-skou hlavou a ostaňatým ocasem a jiné.

Dostáváme se tak k pramenům volby znamení z tzv. bájných či pohádkových bytostí. Zde ja-kýmsi practem či prapředkem všechn možných bájeslových nestvur by mohl být jmenován had. Svou úskočností, fascinujícím pohledem, jedem, vzbuzoval vždy více hrůzy než ostatní zvířata. Jako autochtón země byl vždy ctěný božstvem různých kultů. U Chaldejů a Babylonůná jako sym-bol boha Ea byl nositelem nejvyšší moudrosti totémové zvíře Mága; napul člověk, napul had je již v indickej mytologii; had u gnostické sekty Otítu byl znamením včetněho života, ale také magického vědění, u Číňanů byl symbolem mužského principu Jang, u řeckého Asklepieia léčivé síly. V křesťanské věrouce se stává had symbolem lstitosti a dábla. Jeho proměna přechází do typu ještěrů, z nichž nejvýraznějším představitelem je drak. Toto slovo jako původní sanskrtský výraz drkkarna znamená takové zvíře, jehož "oko je uchem". Akkadský gud-anna je pravý typ po-hádkového draka. Jediným dechem zahubí přes 3 000 lidí, jak čteme v eposu o Gilgamešovi. Zro-dil prý se z velké okřídlené zmije, která chrlila ohně a otrávovala svým jedovatým dechem ovzduší. Babylonský drak sirruš bylo monstrum zasvěcené bohu Murdukovi. Měl zadní nohy ptačí, přední lví, na hlavě hřeben a nad nozdrami kolmo trčící roh. Číňané mají čtyři druhy draků a drak sám lung, jím byl symbolem čínské moci. Zvláštní odrůdu fantastického draka či hada je guivre nebo vrouivre ve Francii, polykající dítě. Má někdy poprsí ženy a na čele karbunkul nebo rubín. V pohádkách vedle psů a hadů také drak vždy střeží poklady. V heraldické stylizaci je drak nejčastěji zobrazován se dvěma nohami, jeho ocas je ukončen šípkou. Z tlamy srší ohně. Pěkné zobrazení dvou draků je na štítu Michala Sendivogia ze Škorska (1556 - 1636) předního polského alchymisty na dvoře Rudolfa II.

Drak s kohoutí hlavou, lalokem a hřebenem je bazilišek. Pokládá se za nejhroznějšího ze všech netvorů. Byl zrozen z kohoutího vejce, které vyseděla ropucha. Má jedovaté drápy a nej-vice hrůzy nahání jeho pohled, jenž na místě prý zabíjí a to dokonce, jak uvádí Robert Charroux samotného baziliška, pokud má hrdina s ním bojující dost duchapřítomnosti a nastaví hrůzo-strášné bestii zrcadlo. Čtyřnohé monstrum, které však v stylizaci nesršivá ohně z tlamy, je san. V heraldice ovšem odporuje mnohohlavé po hádkové sani. Dračí špičatou hlavu, uši a tělo lví má panter, jež vidíme ve znaku Štýrska. Všechny tyto bájně nestvury byly nejlépe zo-brazeny v Lonicerově Rostlináři z poč. 18. století, jako by ještě v této době se pohybovaly na světě. Je zajímavé, že např. had sám je nejen staré erbovní znamení, např. italského rodu

Gorgoneion

Merletta

Visconti, měst Milána a Lombardie, ale také soudobé státy jej mají ve vlajkách. Tak na některých vlajkách jihozápadních států USA (chrестýš), na vlajce Mexika je spolu s orlicí a jinde. Všechny tyto dračí a hadi nestvůry, přežívají nejspíše v podvědomí z-pradávných dob geologických a kdybychom sledovali paleontologický výklad, nalezli bychom některé nápadné podoby s veleještěry, ptakoještěry a jinými tvory, zanechávajícími stopy ve zkamenělinách. Jak snadno lze např. proměnit neškodnou ještěrku při troše fantasie v okřídleného zlého draka, saň nebo baziliška.

Podobnými obludami viděnými "na vlastní oči" byla různá fantastická zvířata mořská. Časté námořní playby dávaly dosti příležitosti playcům k spatření bytostí, jež obrazotvornost dokreslila k neobvyčejným, pohádkovým zjevům. Ať již to byl ugaretský mořský had Lötán, který měl sedm hlav, anebo různé mořské panny jako např. starožitná syrská žena - ryba Atargatis, siřéna s varytem, panna s rybím tělem lákající plavce k záhubě jako personifikace zrádné mořské hlubiny, nebo melusina, mořská panna s dvojím phonem, ježíž příběhy byly oblibenou lidovou četbou a s níž se shledáváme jako pramáti rodu de Lusignan a ve znaku města Palerma. A to nemluvíme ani o okřídlených rybách, koních, kancích, lvech s rybím ocasem, o Turku s dolní rybí částí těla, bezhlavé tresce, tritonech a jiných podivuhodných nestvůrách, jejichž společným jmenovatelni ve vzoru byli nejspíše poklidní tuleni, mroži, delfíni, murény, chobotnice, kytovci a jiná, dodnes žijící mořská zvířata.

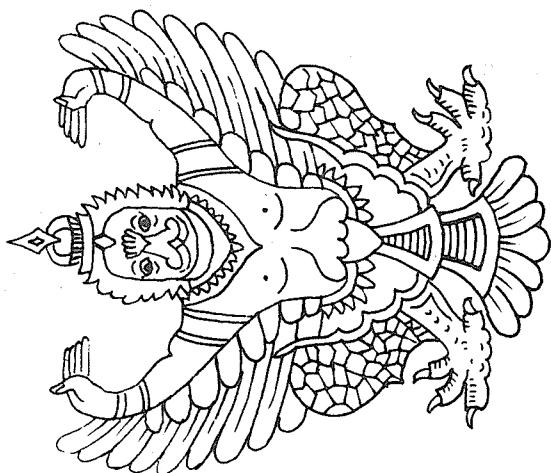
Nemluvili jsme tu o nejstarších známých erbovních znameních t. j. o lvu, orlu, orlici, kteří již tím, že některé jejich části jsou nadměrně přidané, jako je dvojocasý lev, dvojhlavý orel, jsou svým charakterem monstra. Spojení orla s lví hlavou byl např. starý symbol sumerské mooci a státnosti. Jestliže však heraldická kresba pokročila tak daleko, že orel nebo orlice je zobrazována s rozletitými křídly a roztaženými spáry, je to nejlépe vidět stylizační záměr kreslíře popří hledisko zoologické přirozenosti a ukoujt zálibu v symetrii štítové. Tak se alespoň domnívá francouzský heraldik Roger Delorme.

Mohli bychom mluvit ještě o jiných přirozených zvířatech, jimž přidáne nebo změněné tělesné části dodávají zjev monstra, ať již je to např. pes nebo volavka s dvěma hlavami, jeleni s částečně těla jinýc, zvířat, merleta, pták bez zobáku a nohou se složenými křídly, nebo alerion, orel bez spáru a zobáku, vyskytující se zvlášť v francouzské heraldice, ale příkladem nám může posloužit i náš domácí městský znak České Třebové, kohout s lidskou, vousatou hlavou, půl lva a půl medvěda ve štítu města Žebráka, půl jelena a půl medvěda znamení města Cerhovic. To vše patří do heraldických monster jednotně skupiny nadpřirozených figur.

Jestliže jsme zde líčili některé tyto monstrózní zjevy, které kdysi strašily mysl starověkých a středověkých lidí, nemůžeme si odpustit, abychom nepřipomněli, že ještě dnes se s podobnými setkáváme. Ovšem, ve znacích se již neobjevují, nicméně parádují často jako prvotřídní sensace ve světovém tisku a v době mrtvých sezón roku často živí dlouhé týdny redakce. Ať již je to třeba záhada s Jettim, sněžným mužem, nebo däničenkovský představy o vesmírných bytostech, či zrůdách v srdci černé Afriky jako je např. kamerunská mokele, zambijské čipekve, nebo novozélandská tuatara. Již od roku 1933 pod zříceninami starobylého hradu Urquhartu na jezeře Loch Ness ve Skotsku plaší klid reportérů a návštěvníků proslulá oblude Nessy. Ať již existuje ve skutečnosti či fantasii, patřila by asi do typu mořských nebo jezerních hadů. Také Japonci vymyslili pro fantastický film obludu Godzilu a v jezeře Chajyr na Sibiři od roku 1964 vzládne prý pohádková nestvůra Chajyrka. Do znáku se sice již nedostanou, avšak povědomost o všech dávných roztočivých figurách dosud zůstává zachována, alespoň v některých úložích a přirovnání lidového moudra. Tak na př. dosud říká o zlém člověku, že je jako saň nebo drak, že má pohled jako bazilišek, je hladký jako had, láká jako siřéna. Básník dosud sedlá svého pegasa a vyletá jako obrozený fénix nebo mlčí jako sfinx; to ale nejspíše, když za větrna hučí v kamenech nebo komíně meluzina.

Literatura:

- Artin, X.: Contribution à l'étude du blason en Orient. Londres 1902;
- Barracough, E. M. C.: Flags of the World. London-New York 1969; Droulers, E.: Dictionnaire des attributs, allégories, emblèmes et symboles. Turnhout 1949;
- Gevaert, E.: L'Héraldique, son esprit, son langage et ses applications, Bruxelles 1923;
- Charroux, R.: Trésors du monde. Paris 1962,(čes. překl. 1973);
- Kulcsár, Z.: Mitológiai abc, Budapest 1970 (čes. překl. 1972);
- Pelíšek, R.: Tajemné zápisý ve skalách o dracích, obrech a jiných nestvůrách, Praha 1946;
- Ronchetti, G.: Dizionario illustrato dei simboli, emblemi, attributi, allegorie immagini degli dei, Milano 1922; Storm, B.: Báječná zvířata, obludy a nestvůry, Olomouc 1935;

Garude

3	2	4
5		6
7	1	8
9		10
12	11	13
15	14	16
18	17	19

20

Pomocný náčrtek polí
znaku saských vévodů
v Litoměřicích

O VELKÉM SASKÉM ZNAKU V ČECHÁCH

Karel Novák, Litoměřice

Do roku 1918 byli vládnoucím rodem v Sasku *Wettinové*, kteří se během staletí rozrostli v řadu pobočných větví, zvaných vesměs podle zámeckých sídel (*Gotha, Koburg, Langenburg, Meinringen atd.*).

Zajímavé jest, že někteří vévodové sasští rádi sídlili v Čechách. Tak např. pamatujeme za vlády Karla IV. onoho vévodu saského, který z příchylnosti ke Karlovi bydlil trvale v Praze a dodnes nám jej připomíná jeho palác, zvaný "Saský dům" v Mostecké ulici na Malé Straně, kam Ignát Herman i Neruda umístili své povídky.

V Ostrově nad Ohří zanechali sasští vévodové kamennou památku, velký znak o mnoha polích, vytesaný nad branou do zámeckého parku. Také na průčelí kostela v Hořelicích (západně u Prahy) jest znak jedné jejich větve.

Dnes popíšeme kamenný znak na paláci v Litoměřicích, předpokládajíce, že rozluštění a vysvětlení všech polí přinese (*v české literatuře ještě neznámý*) materiál k seznámení heraldiky území, těsně sousedících s českou zemí a pomůže i v jiných případech vysvětlit znaky podobné.

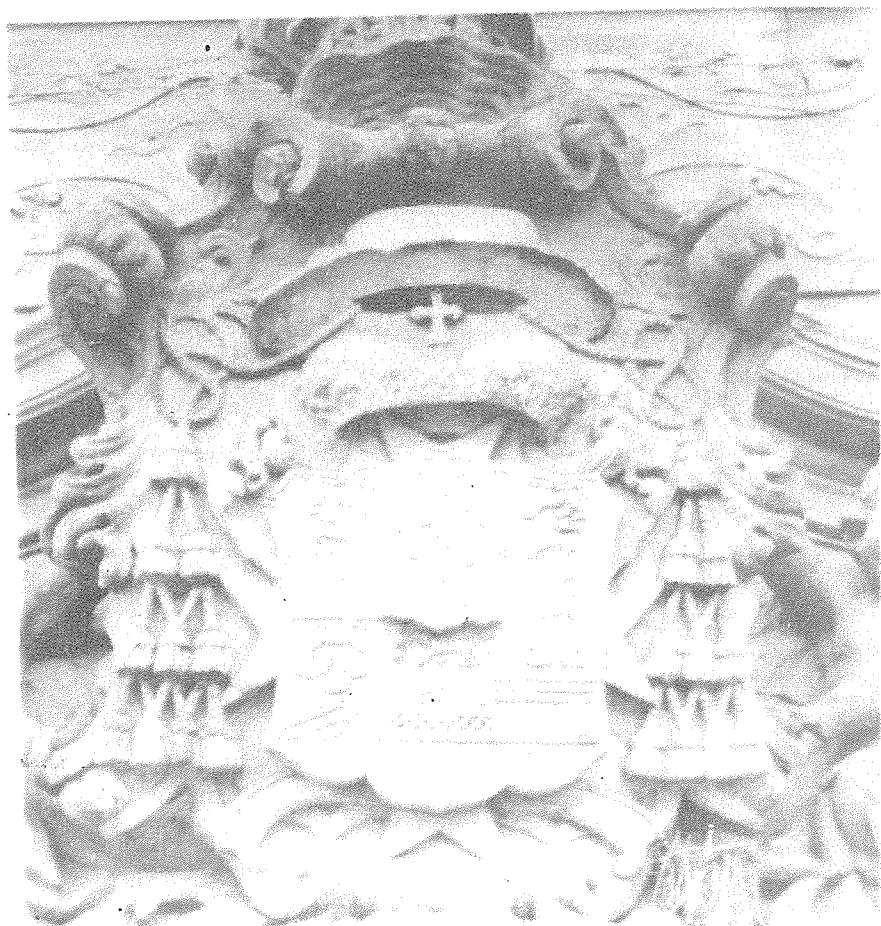
Děkuji příteli Ladislavu Tomanovi z Litoměřic, jednak za fotografiu, jednak za pomocný náčrtek jednotlivých polí od č. 1 - 20. Znak dal vytessel Mořic Adolf vévoda saský, který se narodil 1. prosince 1702 jako syn Fridricha Heinricha vévody saského linie Zeitz (1668 - 1713) pána na Pegau a Neustadtu a jeho druhé manželky Frideriky Filipiny, dcery Filipa von Holstein - Wiesenburg (1665 - 1748).

Mořič se narodil jako evangelík, roku 1716 přestoupil ke katolictví, roku 1718 byl proboštěm dómu v Kolíně nad Rýnem, 1731 - 1733 biskupem v Hradci Králové, 1733 - 1759 biskupem v Litoměřicích, kde zemřel 20. června 1759.

Vysvětlení jednotlivých polí znaku:

1. Devětkrát dělen zlatě-černě, přes vše pokosem zelený routový vínek (routová koruna) - vévodství saské
2. v červeném poli zlaté klévské kolo se stříbrným středečním štítkem - vévodství Kleve (Cleve)
3. v modrému poli korunovaný lev, několikrát dělen stříbrně-červeně- lanckrabě durynský
4. v zlatém poli černý lev - markrabě míšenský
5. v zlatém poli černý lev - vévodství Jülich
6. v stříbrném poli dvojocasý červený lev s modrou korunou - hrabství Berg
7. v modrému poli zlatá orlice se zlatou korunou - falckrabě v Sasku
8. v černém štítu zlatá orlice - falckrabě v Durynsku
9. v modrému poli zlatá hradební zed - markrabství Dolní Lužice
10. v stříbrném poli červený vůl - markrabství Dolní Lužice
11. v zlatém poli, červenými srdceky posetém, černý lev - hrabství Orlamünde
12. v modrému poli lev zlatě-stříbrně dělený - panství Pleissen (Plíseňsko)
13. v zlatém poli pokosem dva modrá břevna - markrabství Landsberg (správně měl kameník vytessel ale v zlatém poli dva modré kůly)
14. v stříbrném poli červená růže - purkrabství Altenburg
15. v stříbrném poli tři červená lekna - hrabství Brehna (Engern)
16. v stříbrném poli tři modrá břevna - panství Eisenberg
17. v zlatém poli břevno ve třech řadách červeně-stříbrně šachované - hrabství Mark
18. v stříbrném poli tři červené kroky - hrabství Ravensberg (mezi mnoha tituly německého císaře Viléma II., zlé paměti byl i titul "hraběte z Ravensbergu")
19. červené pole bez heraldické figury - pole regalií ("Regalienfeld")
20. (pata štítu) v zlatém poli na zeleném trojvrší černá slepice - hrabství Henneberg

Nalézáme zde i některé znaky zemí, jež bývaly částí české koruny (Lužice a j.), čímž dokázán jest význam této kamenné památky jako bohemicum.

Znak saských vévodů
v Litoměřicích

Jedna věc ujasní druhou....
jedna věc bude druhé rozžíhat světlo.

Maličkost dovede nastavit velké věci,
zrcadlo leckdy přivésti na stopu pravdy.

Lukrecius

ZPRÁVY VÝBORU GHSP

Zpráva o činnosti pobočky GHSP v Ml. Boleslaví za rok 1974

Po valné hromádě, konané 16. února 1974, místní pobočka pro okres mladoboleslavský přenesla své sídlo do Ml. Boleslaví. Do dnešní doby (31. 12. 1974) má 56 řádných členů, 2 zemřeli a to ak. arch. Frant. Barták z Ml. Boleslaví a zakládající člen Josef Svárovský z Uherců.

Pobočka se během roku velmi slibně rozvíjela získáváním mladých členů, většinou studentů, narážela a stále narází na získání spolkové místnosti, která by vyhovovala účelům a potřebám pobočky, takže všechny dosavadní schůze i přednášky musely být konány v restauracích "U Boháčků" nebo "Na růžku"; v prostředí ne vždy vyhovujícím. Slíbená spolková místnost v muzeu okresním, které je umístěno v boleslavském hradě, který se uvnitř adaptuje není zatím opatřena nábytkem a není také otopná a byla by k používání až po květnu 1975. Přes to členové výboru se snaží dále o získání vhodné spolkové místnosti.

V roce 1974 byl uspořádán cyklus přednášek (viz 1. isty GHSP, seš. 3, červen 1974, str. 4) o rodopisu a heraldice, který probudil zájem i nečlenů a byl plně navštíven. Cyklus obsahoval tyto přednášky: ??, ?, Dr. Vlad. J. Sedlák: Úvod do rodopisu, 26. 2. Lad. Procházka: Prameny rodopisného bádání, 12. 3. Dr. Viktor Palivec: Praktické užití rodopisu, 26. 3. Rodopisné soustavy, 9. 4. Dr. Karel Herčík: Základy heraldiky, 23. 4. Závěrečná beseda o rodopisu a heraldice. Mimo cyklus přednášek uvedených, přednášel dne 23. 4. Dr. Mir. Šerák: Dějiny města Ml. Boleslav. Exkurze do stát. archivu v Mnich. Hradišti, spojená s prohlídka zámku byla uskutečněna dne 4. 5. za vedení řed. archivu Dra. Budila. V mimoschůzových dnech zasvěcoval Dr. M. Šerák zájemce do čtení starých tisků a rukopisů psaných švabachem v okresním archivu v Ml. Boleslaví, až do konce června. V plánu byly vycházky po pamětihodnostech města Ml. Boleslaví a okolí, které se zatím neuskutečnily.

We dnech 8. - 9. 6. byl uskutečněn tématický zájezd na Moravu GHSP, k němuž se připojili pražští členové pobočky v počtu asi 50 členů. S velkým zájmem byl navštíven hrad Landštejn, město reservační Slavonice, Jaroměřice (zámek), druhý den Řeznovice (románský kostel), Dolní Kounice, Mor. Krumlov (zámek), Památník v Kraslicích, Náměst, Třebíč (basilika), Telč. Tento zájezd dal našim členům mnohé zkušenosti a bohaté umělecké zážitky. Vysoko byl hodnocen i 1denní zájezd do Čes. ráje, kde byl navštíven hrad Valdštejn (s výkladem Dra Vlad. J. Sedláka), muzeum v Turnově (panoramatický obraz Boj Sasíků) a Hrubá Skála. Dne 5. 10. počítáno se zájezdem na heraldickou výstavu v Jílovém u Prahy s prohlídkou některé z památek Prahy, ale pro nemocnost členů se neuskutečnil. V příštím roce bude jednáno s činovníky z Jílového o zapříjemení exponátů výstavby pro Ml. Boleslav.

Pro potřebu pobočky a pro informaci členstva i veřejnosti byl ve výloze obchodní místnosti v Lukášově ul. instalován panel v rozm. 1 x 1 m pro informace o zájezdech a cílech GHSP apod. Je vyměňován členy výboru GHSP, zabývajícími se propagací.

Kontakt s turist. odborem Auto-Škoda, navázany prostřednictvím s. Russra, není zatím dořešen.

V poslední době bylo navrženo studium a prokreslení znaků měst a obcí v okrese mladoboleslavském, jehož by se chopili někteří z řad mladých členů. Za tím účelem bylo navázáno spojení s členem výboru GHSP p. Liškou, který nám podal velmi cenné informace (seznam děl ke znaku Ml. B.) a nabídl nám svou pomoc, kterou s vděčností kvitujeme. V plánu je také studium boleslavských rodin a za tím účelem uskutečníme osfotografování nejstarších mladoboleslavských matríc,

Schváleno bylo konání Společenského večera před vlastní valnou hromadou pobočky na konci února 1975 v Semčicích.

V roce 1975 bude pořádán opět k prohloubení znalostí kurs z genealogie a heraldiky a odboru školství a kultury ONV v Ml. Boleslavu bude nabídnut kurs přednášek pro kronikáře obcí.

Do dnešní doby bylo 8 schůzí členských a 2 schůze výborové. Předseda Václ. Svárovský se zúčastnil 6 schůzí správního výboru v Praze.

Ing. arch. J. Šteffek

Brněnská pobočka GHSP na podzim 1974, Práce brněnské pobočky GHSP se na podzim r. 1974 ubírala trojím směrem. Jednak konala pobočka každé třetí úterý v podzimních měsících svoje pravidelné schůze spojené s přednáškami, uskutečnila v neděli dne 17. listopadu autobusovou exkurzi na západní Moravu, a konečně pracovala na odborném poli, především v moravské genealogii. Navíc se dne 28. listopadu konala v brněnském M-klubu mimořádná společenská večeře, jejíž měla sloužit k vzájemné výměně názorů na řadu zájmových otázek.

Prvá podzimní schůze se konala dne 17. 9. a jejím obsahem byla rozmluva, volná tribuna o další genealogické a heraldické práci v Brně. Dne 15. 10. promluvil předseda brněnské pobočky PhDr. J. Skutil, CSc. na téma Genealogie a antroponymie a dne 19. 11. PhDr. Ivan Štarha o početech jihomoravských městeček a obcí. V této schůzi bylo upozorněno p. Cenkem na seriál, vycházející v časopise Rybářství s názvem "Rybář v heraldice" a v časopise Myslivost s tématikou "myslivosti". Dne 17. 12. promluvil prom. hist. Vrat. Grolich o genealogii rodiny Salmovy. Přednášky byly vyslechnuty s velkým zájmem a následovala po nich živá diskuse. Jejich resumé nezvěřejňujeme v naší zprávě, neboť jejich texty přinášejí nové pohledy na uvedenou problematiku budou většinou zveřejněny v GH-Listech.

Podzimní exkurze brněnské pobočky, již vedl Dr. J. Plichta a připravil V. Bártek, směřovala na Jihlavsko přes Brtnici, Rokštejn na Luka n. Jihl. a Kamenici. Šlo o velmi dobrý výlet po stránce náplně, jemuž přálo mimořádně i počasí.

Hlavní odbornou pracovní náplní brněnské pobočky dlužno spatřovat v přípravě Genealogického slovníku moravského, o který usiloval již prof. Dr. Ladislav Hosák, DrSc. (1898 - 1972). PhDr. Jan Skutil, CSc. vyexcerpoval všechny zemskodeskovní držitele moravské, jak je uvádí Hosákov Historický místopis (1938) a sestavil heslář rodů pro písmena A B na základě svých excerpt z Hosáková HM, z Pilnáčkových Rodů starého Slezska a ze Staromoravských rodů, přičemž přihlédly rovněž k posledním slovníkovým pracem R. Procházky především ke Genealogisches Handbuch, (1973). Potom přidělil autorskému kolektivu z řad jihomoravských okresních archivářů, kteří jsou vesměs členy GHSP, hesla ke zpracování i s informací o konkrétní literatuře. Po autorském zpracování hesel se ujal redakčních závěrečných prací a počátkem prosince 1974 odevzdal rukopis prvé části slovníku vedoucímu redaktoru Jižní Moravy dr. M. Zemkovi, CSc. ke zveřejnění v tomto sborníku, v němž bude slovník vycházet jako příloha na pokračování od roč. 1975.

Jan Skutil - Vratislav
Grolich

RŮZNÉ

Od hradske cesty. Sborník 1971-1972, Žárošice, Vlast. kroužek při OB v Žárošicích, okr. Hodonín 1974. Red. a adm. 772 00 Olomouc, Wurmova 7, 269 s., fot. a kresby.

Žarošická vlastivěda má dlouhou a bohatou tradici. Dokladové stopy lze sledovat již od první poloviny 19. století. Organizovaná činnost s úkolem poznávání rodů, dědiny a kraje však se intenzivně rozvíjí od roku 1945, kdy byl založen Kroužek rodáků a přátel Žarošic, později v názvu změněný na Vlastivědný kroužek při OB v Žarošicích. Tisk, v němž ukládali tamní pilní pracovníci výsledky své regionální badatelské práce, pod výše uvedeným názvem vychází již slušnost řádku let a jeho podtitul se snaží být skutečně hoden toho, co si Kroužek předsevzal, zhodnocovat a zveřejňovat prameny k dějinám a současnosti Žarošic a okolí. Sborník z let 1971-2 je obsáhlá publikace redigovaná Jaroslavem Vlachem a Václavem Stratilem za spolupráce Dr. Jaroslava Telce a Dr. Vladimíra Vacka s příspěvků více než půl stovky autorů, kteří naplnili svými pracemi třináct oddílů sborníku. Je v nich patrná zájmová sféra členů Kroužku. Od pramenných materiálů a článků z historické vlastivědy, národopisu, literatury, jazyka, umění a přírodních věd až k beletrie, památem a osobním medailonům a vůbec k současnosti, již je vyhrazeno devět větších článků.

Rodopisem v Kroužku se nejvíce zabývá Jaroslav Vlach. Jeho příspěvky sledují dva starobylé rody v obci Plachých a Válků, posedení v 17. a 18. století, pusté grunty v obci po válce třicetileté s novými osadilky, všímá si též zajímavosti z Žarošických matrik, pozoruhodně vysokého věku tamních almužníků na přelomu století, petice Žarošanů k selskému sněmu roku 1848 a dalších událostí a dějů. Z materiálu, zveřejněného ve sborníku jistě zaujmou vlastivědného badatele na Slovácku také články Ivana Štarky o hrdelných soudcích ve Žďanicích a Dambořicích, o dokumentech zarošických v archiváliích býv. okr. úřadu v Kyjově a pečlivě sebraný archivně literární materiál k překladům díla bratří Mrštíků od Jana Skutila. Avšak ani ostatní články z dalších zájmových oborů i obrázky nepostrádají pro rodopisce zajímavosti a vesměs jsou dokladem a názorným příkladem dobré vedeného kulturního života v obci s necelým půldruhým tisícem obyvatelů.

vP

V měsíčníku LOUNY, prosinec 1974 píše Ing. Rudolf Sýkora v článku: Ze starých Cítolib o majitelích cítolibských usedlostí ve 14. stol. a později. Jmenuje zástavního pána Tiema z Koladic (r. 1383), Mikuláše Kuneše z Lukavce (+ př. 12. 6. 1543); potom Jan Kuneš (1562), Václav Kuneš (1569), Adam Hruška z Března (1569), Adam Hruška a Jiří Kuneš (1580, 1583), dvůr Sytkrupský a Filakovský (1583), Karel, rytíř Hruška (1603), statek Mikulášovský (1609), Jan Adam Hruška (1648), jména v katastru z r. 1654 atd. V též seštu je z pera Dr. B. Lužka článek: O rodu Světeckých. Popisuje erb Mikuláše Světeckého Černic (dle vesnic Černice a Světec) práce jeho potomka a Petra Kašpara Světeckého, třebonského archiváře (1746 - 1753) s jeho spisy o organizaci dvoru a práce, o geometrii a měření pudy atp.

vG.

Živá rodová pouta byla probuzena r. 1970 sjezdem rodu Prusíků v Praze. Historiograf rodu Jaromír Prusík vydal ke sjezdu českou publikaci, shrnující nejdůležitější rodové údaje. Tato publikace byla potom přeložena do němčiny, polštiny a angličtiny a tím znalost o rodu byla přiblížena všem potomkům Vojtěcha Prusíka (1515 - 1580) z obce Sedlec u Kralovic. A tak se do Sedlce stále dostavují návštěvníci. Byli tam již potomci Prusíků z Jugoslavie, Švédská, z Německa od Magdeburku nebo Norimberku (rod tam počínal 1742), z Afriky ze Sudánu nebo z Austrálie z Perthu, z Kalifornie, z Wisconsinu, z Polska od Vratislavi, Olsztyna a Varšavy, "am se Bartoloměj Prusík nar., 1602 vystěhoval pro víru, a samozřejmě četní návštěvníci z našich zemí. Popularizace rodopisných poznatků mezi členy rodu jest zde základem živého styku a novou cestou rodopisu oproti dříve pěstovaným sbírkám jen suchých faktů, tezaurovaných povětšině jen u jednotlivců.

JP

Vilém Lorenc: Nové Město pražské. Praha, SNTL 1974, 208 s., obr. příl. 85. - Kčs. Kniha odvíjí bohatou historii založení Nového Města pražského v maximu, co dnešní doba může říci a co i v budoucnu patrně bude v tom směru základním kamenem poznání. Probírá starou zástavbu, podrobně rozebírá koncepcii vytvoření a realizaci nové výstavby, popisuje hrady, brány a cesty k nim vedoucí, kostely, kláštery a špitály, zabývá se výstavbou v první fází, t. j. v době Karla IV., dalším vývojem města v letech 1367 až 1419 a druhotnou zástavbou.

vP

Schůzka rodu HLINOVSKÝCH se konala v sobotu 5. října 1974 v restauraci "Černý pivovar" v Praze na Karlově náměstí. Okresní kulturní středisko v Táboře organizovalo ve dnech 17. - 31. října 1974 výstavu obrazů a kreseb Stanislava Hlinovského ve výstavní síni Divadla I. Olbrachtka v Táboře.

vG

Průměrná délka lidského života. Rodopisec někdy potřebuje určit délku života svých předků. Ačkoli záleží na různých faktorech, přece podle vídeňského pracovníka v oboru dějin lékařství a přírodních věd prof. Dr. Hugo Glaseru s odvoláním na Carpovy výzkumy lze použít tohoto schematu:

Středověk - 35 let, roky 1687 - 1691 - 33,5 let, před rokem 1789 - 35,5 let, roky 1838 - 1854 - 40,9 let, roky 1900 - 1902 - 49,2 let, rok 1945 - 65,8 let, rok 1950 - 67,2 let.

vP

Zájem Pardubických o heraldiku a genealogii. Klub přátel Pardubicka, vzniklý jako kulturní zařízení při MěstNV v Pardubicích, vyvíjí velmi záslužnou činnost osvětovou, ochraňsko-památkovou, pořádá tématické zájezdy, pečeje o životní prostředí atd. Zprávy, které Klub vydává, jsou určeny jen členům. Úroveň i obsah jejich regionálně-historických článků, dokumentace současnosti aj. zajímala by však i širší veřejnost. Rád bych dnes seznámil členy naší Společnosti s dosud zde publikovanými příspěvků, které se výlučně zabývají erby a rodopisem. Věřím, že přehled titulků od počátku 1972 uvítají především všichni badatelé genealogické i heraldici.

Ročník	Číslo	Strana	Článek	Autor
1972	9	3 - 4	O Vaňkovi z Pardubic	Karel Vyšín
	12	6 - 7	Pikhartové ze Zeleného Oudolí	Karel Vyšín
1973	1	10 - 11	Mikuláš Chmel z Vršovic	Karel Vyšín
	2	5 - 6	Květoň z Rosenwaldu	Karel Vyšín
	3	7 - 8	Rod Otto z Ottenfeldu	Karel Vyšín
	4	7 - 9	Martin Bacháček	Karel Vyšín
	5	9 - 10	Pardubické epitafy a náhrobníky	Ivo Horák
	5	10	Jan Rocycana	Karel Vyšín
		12	Náhrobník Jakuba A. Štrossse	Ivo Horák
	6	7 - 8	Páni z Hustířan	Karel Vyšín
7 - 8		8 - 10	Běškovcové z Běškovic	Karel Vyšín
		20 - 23	Náhrobní kameny v kostele sv. Jana Křtitele:	
			I. Malovaný epitaf a náhrobní kámen dětí Matěje Gruffa	
			II. Kamenný náhrobek Karla Královského	
	9	5 - 6	Rejnalové ze Strašic	Ivo Horák
	10	5	Rod Švantle z Třebska	Karel Vyšín
	11	4 - 5	Khyrbik a jeho rod	Karel Vyšín
		6 - 8	Náhrobek Doroty Prachatické	Ivo Horák
	12	6 - 7	Rytíř z Berbisdorfu	Karel Vyšín
1974	1 - 2	10 - 11	O znaku Křižanovských z Živanic	Karel Vyšín
		16 - 17	Náhrobní kámen Zikmunda Karlackého z Bučan	
	3	9 - 10	Hrochové z Mezilesic	Ivo Horák
	4	6 - 8	Lysandrové z Ehrenfeldu	Karel Vyšín
	5	10 - 11	Erb rodu Vahanských	Karel Vyšín
		12	Bohuslav Křižanovský z Živanic (náhrobní kámen v Pardubicích)	Karel Vyšín
	6	7 - 10	Balbínové z Vorličné	Ivo Horák
		10 - 11	Náhrobní kámen Matyáše Levhartického z Levhartic (v Pardubicích)	Karel Vyšín
7 - 8		10 - 11	Otomarové z Holohlav	Ivo Horák
	10	v tisku	Mateřovský z Mateřova	Karel Vyšín
	11	v tisku	Tamchynové z Doubravice	Karel Vyšín

Všechny příspěvky Karla Vyšína jsou provázeny kresbou erbu a u většiny příspěvků Ivo Horáka jsou připojeny fotografie epitafů a náhrobků.

Rudolf Zrůbek

UPOZORNĚNÍ PRO ČLENY

Upozorňujeme své nové členy, že si budou moci zakoupiti dřívější ročníky GH-Listů (1969-1974), kde ještě mnoho článků, zaměřených na osvětlení badatelských problémů a mnoho jmenovitých seznamů z různých pramenů. Po objednávce (i na korespondenčním lístku) obdrží objednatel složenku k zaplacení označenou "Dotisk".

Výbor GHSP

Členové GHSP si mohou objednat písemně na adresu Společnosti:

1. Tiskopis pro sestavování rodopisných vývodů
2. Sedlákovy Tabulky pro určování dat v minulosti
3. Palivcovo Minimum pro rodopisce a heraldiky

Výbor GHSP

V čísle 4 Listů GHSP ze srpna 1974 je na str. 16 - 23 otištěna přednáška našeho člena Karla H. Sklenáře na téma "Archivní prameny k událostem roku 1848 a jejich rodopisné využití", která byla na pořadu členské schůzky z 8. 4. t. r. Pro uveřejnění v Listech sloužil redakci koncept této přednášky. Nedopatréním však nebyla jeho úprava zcela uzavřena, a tak došlo k několika slovním a interpunkčním nedostatkům. Prosíme čtenáře, aby si aspoň nejzávažnější případy opravili:

str. 16, ř. 18 zdola: Strach z úřadu	správně: Strach úřadu
17, 6 sbora: ... zamítla censura ...	správně: zanikla censura
19, 8 zdola: ... vyzvědačství ...	toto slovo škrtněte
20, 6 shora: za slovy "nemohl jet kočárem" vypadl konec věty: k němuž by gardistův jezdecký doprovod upoutal nezádoucí pozornost".	
23, 6 zdola: ... vyšetřovaného...	správně: ... vyšetřované.....

Redakce GH-Listů.

PÁTRÁ SE PO

Pátrám po výskytu příjmení PUTNA před r. 1618, zejména před r. 1590. Skutečností: ne-poddaný rod. Předpoklad: měštan - řemeslník nebo nápravník - voják, voják - řemeslník. Ne-starší místo pobytu: Slavkov u Brna. Zaručené informace dobře odměněm. Zdeněk Putna, 691 75 Borkovany 108, okres Břeclav.

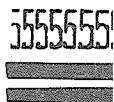
Pátrám po Františkovi Olivovi, nar. asi 1755 a vše co se týká jména OLIVA a svobodnisků Olivů. Ing. Jiří Oliva, Lučice 59, 503 51 Chlumec nad Cidlinou.

Rod PROSSER. Žádám o pomoc při pátrání o rodu z prostoru Třebařova a i širšího okolí na Českomoravské vysocině. Mám nejstarší údaj - oddavky z 9. 11. 1790 v Radišově Jana Prossera (22 let) s Marií Jarmerovou (21 let). Václav Grégr 180 00 Praha 8, U Balabenky 10.

Hledám vše, co by mi mohlo pomoci při sestavení genealogie a heraldiky rodu MISERONŮ v Čechách. O zprávy i nejnepatrnejší žádá Jarmila Steigerová, PSČ 271 01 Nové Strašecí, ul. Oběti okupace 793.

Hledám, kde bych mohla koupit "Nevolnické povstání r. 1775" od Dr. Jos. Petráně. V době Vavákové žil českobrodský písmák Jiří ČERMÁK, syn ovčáka, koupil dvorec v Čes. Brodě. Odkud pochází jeho rod? O zprávy žádá J. Čermáková, PSČ 281 04 Planány, Vrbčany č. 10.

Frydek - Místek. V 18. století přistěhovali se do Frydku a Místku některé vesnické rodiny, které přijaly v městě městské právo. Dalo by se zjistit v knihách městanských práv, odkud se přistěhovali Bernard Herold, Matěj Hill, Jakub Kalivoda, Jiří Klimkovský, Václav Krpel či Krbel, Ondřej Menšík, Matěj Němcík, Antonín Till, Jan Tkač, a Štěpán Wrlik? Za zprávy mohou se revanžovat zprávami z farních matrik, tamních i jiných. František Šírl, 180 00 Praha 8 Kobylisy, Štíbrova 1221 - 5n.

GH-LISTY

Genealogické a heraldické společnosti v Praze.
Vydává ve volných lhůtách pro vnitřní potřebu
svých členů Genealogická a heraldická společnost v Praze,
150 00 Praha 5, Holečkova 7.

Bezplatný odběr vázán na zaplacení ročního členského příspěvku.

Tisk Východočeské tiskárny, provoz 07, Pardubice

A

Příloha k 7. sešitu GH-Listů.

Genealogická a heraldická
společnost v Praze

VÝROČNÍ ZPRÁVA
za běžný rok 1974

7. valná hromada Genealogické a heraldické společnosti v Praze byla svolána správním výborem GHSP začátkem ledna 1975 v období pověření 1. místopředsedy Ing. Viktora Genttnera vykonáváním funkce předsedy místo předsedy PhDr. Vlad. J. Sedláka.

ZPRÁVA

o průběhu 7. valné hromady Genealogické a heraldické společnosti (dále jen GHSP) v Praze, konané dne 23. ledna 1975 v zasedací síni Ústavu vědeckotechnických informací v Praze 2 - Vinohradech, Slezská ulice 7 a svolané na 16,30 hod.

Při začátku schuze v 16,50 hod. bylo přítomno 97 členů, po začátku se dostavili ještě 3 členové, takže celkem bylo přítomno rovných 100 členů. Zahájení provedl úř. předseda Ing. Genttner a podle usnesení správního výboru předal další vedení schuze mluvčímu správního výboru Ing. Jiří Vranému.

Ing. Vraný oznámil plénu, že diskutující se mají vždy dostavit k mikrofonu, že projevy budou nahrávány na magnetofonový pásek, který bude potom uložen v archivu GHSP a že projevy mají být omezeny nejdéle na cca 5 minut, protože místnost byla zapůjčena do 20. hodiny. Poté navrhl, aby bylo upuštěno od čtení zápisu z valné hromady z 20. března 1974, neboť byl uveřejněn v GH-Listech a tudíž všemi čten. Hlasováním byl návrh přijat 96 hlasů při abstenci 1 hlasu a 3 hlasu proti.

Úř. předseda Ing. Genttnner přednesl svou zprávu, ve které stručně referoval o zájezdech, o GH-Listech, přičemž poděkoval členům pí. Šebkové a Kostřánkové za starostlivou expedici, p. Dubovi za pořádání red. materiálu a pp. Liškoví, Olbrichtovi a Procházkovi za psaní adres. Navrhl též, aby za základě finančního rozboru příjmů GHSP byl ponechán nadále čl. příspěvek ročně 36,- Kčs a zápisné při přijetí 5,- Kčs. Závěrem podal návrh, aby za obětavou činnost pro GHSP od počátku trvání a pro jejich vzácné osobní vlastnosti byli jmenováni čestními členy GHSP pp. Otakar Veselý, JUDr. Jan Zahradník a Jaromír Prusík. Pro čestné členství se při hlasování vyslovilo 95 přítomných při abstenci 4 hlasů a připomínce Dr. J. Skutila, že bylo užitečné se zde seznámiti s činností navržených. Návrh byl přijat více než 3/4 hlasů přítomných.

Úř. jednatel Ing. Dr. V. Elznic přednesl za dřívější jednatelku M. Adamczykovou, která se ze zdravotních důvodů dne 12. listopadu jednatelství vzdala zprávy jednatelskou, ve které uvedl, že v archivu GHSP se nalézá jen malá část vnitrostátní a jen 4 listy zahraniční korespondence, přičemž odhadovával velký nárůst počtu dokumentu od počátku GHSP, a že z toho vyplyná pro nový správní výbor rekonstrukce jednacího protokolu, neboť jednací protokol byl počátkem bývalým předsedou teprve 1. červencem 1974 po připomínkách správního výboru.

Dr. Jan Skutil přednesl referát o činnosti brněnské pobočky a v něm zásadně ty body, které jsou uveřejněny v GH-Listech.

V. Svárovský přednesl referát o činnosti mladoboleslavské pobočky a závěrem pozval přítomné na jejich valnou hromadu doprovázenou plesem, která se bude konat 28. února 1975 v Semčicích.

Pokladník František Šírl uvedl hlavní body pokladní zprávy, která bude jako obvykle uveřejněna v GH-Listech.

Knihovník PhDr. Stan. Hošťálek oznámil, že knihovna GHSP uložená v místnostech GHSP na Smíchově má již 204 titulu a je presenčně k dispozici členům.

Předseda revizní komise Lad. Procházka projevil uspokojení s velkou účastí členů na této valné hromadě. Konstatoval některé závislosti, které byly příčinou pozastavení předsednické činnosti býv. předsedy. Současně hodnotil i kladné stránky posobení Dr. Sedláka. Uvedl, že za rok 1974 přibylo nových 145 členů, z čehož je patrné, že GHSP spočívá na dobré členské základně. Ku konci podal návrh, aby odstupujícímu správnímu výboru udělila valná hromada absolvitorium.

Diskuse členů z pléna:

Ing. Štefek z mladoboleslavské pobočky navrhoval, aby členem - studentem byl stanoven nižší členský příspěvek. O návrhu bylo hlasováno, ale návrh obdržel pouze 17 hlasů. Bylo však novému správnímu výboru navrženo, aby se touto otázkou blíže zabýval.

Ing. Nejedlý uváděl, že členství není jasno o závadné činnosti předsedy. Dále se zabýval některými body stanov, které podle něho vyžadují do budoucí úpravy, aby nedocházelo k nejasným výkladům. K tomu přečetl Ing. Vraný abdikační dopis Dr. Sedláka, který byl zaslán výboru předsedou a který navazoval na schůzi výboru z 5. 11. 1974. Ing. Nejedlý ve svém dovětu uvedl, že tím je vlastně celá věc vyjasněna, ale že dopis měl být čten na začátku valné hromady.

Dr. Sedlák hovořil o tzv. tiskovém fondu, jehož zavedení bylo usneseno na šesté valné hromadě, dále o evidenci korespondencie, z níž zahraniční korespondence byla převážně jeho soukromého rázu. A proto, že není uložena v archivu GHSP. Vysvětloval pak své jednání, týkající se Vexilotologie a jak došlo k určitému přehmatu zvláště v souvislosti s dopisem, který zaslal na odbor kultury NVP a přečetl část toho dopisu. Na připomínce místopředsedy R. Melichara, aby přečetl dopis celý, dopis dočetl. Dále prohlásil Dr. Sedlák, že dodnes nedostal od správního výboru vyrozumění o rozhodnutí z 5. 11. 1974 o zastavení jeho předsednické činnosti.

Přihlášených dotazů pp. Kořínka a Michálka se tito vzdali s tím, že předchozími vyjádřeními jim dotazy byly vyjasněny.

M. Zárybnický navrhl i svůj návrh odevzdal i písemně, aby revizní komise sledovala do budoucí nejen finanční, ale i veškerou ostatní činnost GHSP, ku kterémužto účelu by měla být rozšířena na 5 členů. Navrhoval, že v této funkci by mohli být např. Dr. Elznic, Dr. Sedlák, Dr. Hošťálek. K tomu účelu by bylo potřebí upravit stanovy.

Ing. J. Musil žádal o vysvětlení, proč nebyla po 6 let evidována korespondence a že o tomto nedostatku nebyli informováni členové GHSP.

R. Melichar podal vysvětlení, že výbor shledával tento nedostatek, ale že Dr. Sedlák zaděl jednací protokol až teprve 1. červencem 1974.

K. Sklenář žádal, aby o konstruktivním návrhu M. Zárybnického bylo vážně a podrobně jednáno v novém správním výboru a výsledek aby byl předložen příští členské schuzi. Bylo hlasováno o tomto protinávrhu a byl odsouhlasen 89 hlasů proti 8 abstencím a 3 hlasům proti.

Ing. Nejedlý závěrem promluvil ještě k úpravě některých bodu stanov.

Další diskusní příspěvky nebyly a Ing. Vraný dal hlasovat o návrhu revizní komise na udělení absolutoria odstupujícímu správnímu výboru. Návrh byl schválen všemi hlasy přítomných.

Dosavadním místopředsedou R. Melicharem byl nato přednesen plán zintenzivnění činnosti GHSP na rok 1975 a rámcové na období až do r. 1980 (pětiletka) v novém duchu, který má být vnesen do GHSP, zvláště ve spolupráci s mimopražskými členy. K tomu promluvil Ing. V. Nejedlý o soupisu rodopisů.

J. Prusík poděkoval ve svém příspěvku za projevenou poctu sobě i oběma dalším členům zvoleným čestnými členy. Uvedl svou dlouholetou práci na rodu Prusíků a nabádal všechny, aby se nikdy nedali odradit nenacházejí-li ve své badatelské práci plnou podporu i např. u svých příbuzných, že v dalších generacích bude tato jejich práce vždy nakonec oceněna. Jeho projev byl odměněn bouřlivým potleskem.

Do této chvíle se s omlouvou odebral ze schůze 25 členů, takže počet činil 75 přítomných.

Volba nového správního výboru:

Komise skrutátorů byla zvolena s 1 hlasem proti 74 přítomných. Stali se jimi: Dr. Krajník, Horák, Ing. Štefek, Janda a Bernard. Kandidátka nového správního výboru obdrželi přítomní při příchodu na schůzi. Ing. Vraný podal návrh, aby výbor byl zvolen aklamací. Pro návrh bylo 59 hlasů přítomných, 15 proti a 1 se zdržel hlasování. Bylo proto hlasováno o celé kandidátky (v čele s dr. Jar. Honcem). Proti byly 3 hlasů, 11 se zdrželo hlasování.

Zvolený předseda Dr. Jaroslav Honc ve svém závěrečném projevu ku schůzi rozinul blíže některé záměry ve vedení GHSP, aby doplnil předchozí plán, přednesený místopředsedou R. Melicharem.

Poté byla schůze ukončena v 19,15 hod.

Ustavující schůze nového správního výboru byla stanovena na 4. února 1975.

Zapsal Jaromír Prusík

C

Podrobný průběh valné hromady jest na magnetofonovém pásku v archivu GHSP. Bude používán pro další práci správního výboru v komisích, zabývajících se návrhy z pléna.

Ustavující schuze správního výboru, konaná dne 4. února 1975 ustavila své předsednictvo a ostatní funkcionáře podle hlavních potřeb své činnosti.

Předseda: Dr. Jaroslav Honc, I. místopředseda: Rudolf Melichar, II. místopředseda: Ing. Viktor Gentner, jednatel: Jan Wagner, pokladník: Marta Bočková a František Šírl, matrikář: Vlastimil Peer, knihovník: Dr. Stanislav Hošťálek, zapisovatel: Marie Kandlová, správa místnosti: Karel Sklenář, správa tiskovin: Květoslav Rašín, adresář GH-Listů: Karel Liška a Ing. Jiří Vraný, lektorský sbor: Dr. Viktor Palivec, Ing. Dr. Václav Elznic, Karel Dub, ostatní: Dr. Milan Buben, Dalibor Čerman, Marie Glaserová, Náhradníci: Jaroslav Boubín ml., Jaroslav Novák.

Revizní komise: předseda: Ladislav Procházka, členové: Josef Bada, Ing. Jiří Musil.

Delegáti poboček: Brno: Dr. Jan Skutil, Ml. Boleslav: Václav Svárovský.

Výbor GHSP.

ZESNULÍ ČLENOVÉ
v minulých měsících roku 1974

Miroslav DĚKANOVSKÝ, důchodce, rodopisec, Praha 6, ul. Jugoslávských partyzáňů č. 20. * 8. 7. 1898, + 20. 11. 1974

Bohumil KLOS, kapitán náměřní plavby v.v., rodopisec, Praha 6 - Dejvice, Na Špitálce 16. * 9. 2. 1904, + 10. 12. 1974

Miloslav KOBYLKA, úředník KFS, rodopisec, Praha 6 - Střešovice, Buštěhradská 29, * 7. 10. 1914, + 1973

Miroslav KUKLA, Ing., historická bádání, Praha 6 - Břevnov, Bělohorská 48, * 25. 9. 1904, + př. 30. 8. 1974

Dagmar LAŇKOVÁ, techn. redaktorka, rodopisec, Praha 6 - Petřiny, Volavkova 1/1741, * 29. 7. 1936, + 12. 4. 1974

Antonín Jiří PUSTĚJOVSKÝ, círk. zaměst., Lichnov, Horní Dráhy 236, * 29. 1. 1910, + 26. 9. 1974

Josef SVÁROVSKÝ, zedník důchodce, Úherce č. 13, p. Semčice u Ml. Boleslavi, * 10. 11. 1892, + 23. 8. 1974

Alois ŽIDLICKÝ, Ing., chemik důchodce, rodopisec, a heraldik, Praha 8 - Karlín, Křížková 83 * 4. 9. 1911, + 28. 7. 1974

Čest jejich památce.

ÚČETNÍ ROZVÁHA
za kalendářní rok 1974.

Pokladník a revizori účtu předkládají pokladní zprávu za uplynulý rok:

	pokladna Kčs	spořitelna Kčs	celkem Kčs
Zůstatek k 1. 1. 1974	218,30	6.112,17	6.330,47
Příjmy: leden - prosinec 1974	<u>7.003,05</u>	<u>51.813,60</u>	<u>58.816,65</u>
Vydání: leden - prosinec 1974	<u>7.221,35</u>	<u>57.925,77</u>	<u>65.147,12</u>
Stav k 31. 12. 1974	<u>7.217,20</u>	<u>40.713,25</u>	<u>47.930,45</u>
Svěřené finanční prostředky			4.833,-
Půjčka na publikaci tabulkы			4.012,-
Účelový kapitál (tiskový fond)			2.503,-
Zbývá provozní kapitál			5.868,67

Rozpis příjmů a vydání v roce 1974:

	Příjmy Kčs	Vydání Kčs
Zápisné nových členů	Kčs 725,-	
Členské příspěvky	Kčs <u>22.786,-</u>	23.511,-
Časopis	Kčs 15.364,20	
Režie a porto	" <u>6.753,-</u>	22.117,20
Prodej publikací GHSP		1.876,-
Výdaje " "		98,-
Prodej publikace Český znak		1.090,-
Výdaje " " "		1.135,-
Nákup knihy Heraldika		300,-
Zájezdy	22.836,60	18.397,50
Společenská místnost	2.165,05	3.734,75
Tiskový fond	357,-	
Tisk heraldické publikace	3.827,-	2.148,-
Zálohy na dotisk časopisu GHSP	3.154,-	
Celkem	<u>58.816,65</u>	<u>47.930,45</u>
Výsledný přebytek hospodaření v roce 1974		5.696,20
	<u>58.816,65</u>	<u>58.816,65</u>

Revizori účtu: Procházka Ladislav v.r.
Ing. Jiří Musil v.r.
Báda Josef v.r.

pokladník: Šírl František v.r.

V Praze dne 23. ledna 1975